

Letnja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankljana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vrščajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijski list Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in cel let L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Kako pri nas in kako v Dalmaciji!

Mi v Trstu in rojaki v Primorju sploh moramo dan za dnem poslušati očitane, da nečemo pripoznati »dovršena črna«, da se nečemo udati v novi položaj, da nečemo odkrito izjaviti, da hočemo biti lojalni državljani Italije, da bomo udani svoji novi državi, da bomo spoštovali nje zakone in lojalno vršili svoje dolžnosti napram nji. Celotno to se nam šteje v greh, da nečemo slovesno in obvezno izjaviti, da bomo ljubili Italijo! Z eno besedo: obtožujejo nas, da smo se odločili za uporno iredentistično politiko. In tako prihajajo do zaželjenega zaključka, da smo uporen, nevaren element, ki ga je treba radi varnosti države in v interesu italijanskega naroda držati trdno na uzdi. Z drugo besedo: s takimi obdolžitvami hočejo opravičevati doseženo vladno politiko napram jugoslovenskemu življenju na sedaj anektiranem ozemlju in pa vse tisto — oh, predobro znano — divjanje neoficielnih činiteljev napram našim ljudem, našim napravam in imetju našega ljudstva. Tako očitanja naj opravičujejo metode, ki naj ne poznajo za nas ovsna, ampak le bič, ki naj ne poznajo dobrohotnosti, marveč le strogost, železno, neizprosno strogost!

Sedaj pa čujmo, kaj se je zgodilo ravnokar v Dalmaciji. Italijanski odvetniki nečesto položiti po zakonu predpisane prispege, da bodo spoštovali in vestno izvajali zakone svoje nove države! To svoje vedenje opravičujejo sklicevaje se na člen VII. rapalske pogodbe, ki daja državljanom Jugoslavije, ki so italijanske narodnosti, pravico, da do dne 22. februarja 1922 optirajo za italijansko državljanstvo. Zato da ne more tudi italijanske odvetnike v Dalmaciji nikdo siliti, naj položijo prispego. To se pravi: Ti odvetniki se ne smatrajo za državljane svoje nove države, da si hočejo živeti v nji in izvajati svoj poklic! Odrakajo torej državi izjavo vdanosti!

Naj ugotovimo mimogrede, da je to stališče italijanskih odvetnikov v Dalmaciji neosnovano in nevdržljivo. Res je sicer, da imajo na podlagi rapalske pogodbe pravico do optiranja: to je, da se smejo do 22. febr. 1922 odločiti za italijansko državljanstvo. Ali istotako neizpodbitno je, da morajo, dokler ne storijo tega, spoštovati zakone države, v kateri hočejo nadalje izvrševati svoj odvet-

niški poklic. Potem pa, ko se odločijo za italijansko državljanstvo, bodo sicer mogli dalje živeti v Dalmaciji, izgube pa pravico do izvrševanja odvetniškega poklica. Tako je v vseh državah; nikjer ne morejo odvetniki tujega državljanstva izvrševati javnih uradnih funkcij, poverjenih jim od države. To je v zmislu mednarodnega prava.

S tem, da so odrekli prispego, so italijanski odvetniki izjavili, da ne sprejemajo dolžnosti napram vladarju, državnim ustavi in državnim zakonom, ki so spojene z njihovim poklicem.

Peta točka v notii Vrhovnega sveta z dne 12. novembra 1919 pravi:

»Zavezniške in pridružene jim sile nikakor niso mislile na to, da bi dovolile manjšinam zasebne privilegije, ampak so pri sklepanju dogovora o manjšinah šle za tem, da preprečijo borbe med plemeni. Postavile so manjšine pod pravično zaščito in jim zajamčile njihove pravice, da postanejo lojalni državljani dotične države. Ne more pa biti govora o tem, da bi bili odvezani od izpolnjevanja vseh svojih dolžnosti, ki so jim naložene v enaki meri kakor vsem drugim državljanom.«

Iz tega besedila sledi jasno, da italijanski odvetniki v Dalmaciji niso dosegli nikakega privilegovanega položaja, marveč da so podrejeni vsem državnim dolžnostim.

In sedaj vprašamo: Je-li kdo že čital, da bi tisti, ki nas v Primorju naganjajo z gori navedenimi očitaji, izrekli kako grajo radi postopanja italijanskih odvetnikov v Dalmaciji? Kaj očitajta! Radujejo se na tem in štejejo onim odvetnikom njih postopanje v največje patriotično zaslugi! Vprašamo dalje: Kaj bi počeli z našimi odvetniki v Primorju, ako bi hoteli odrežati udanost državi in spoštovanje do zakonov? Vrata njihovih odvetniških pisarn bi se zaprla in za njih osebe bi prišlo najbrže tudi še kaj hujšega. Mi pa mislimo, da to, kar ni prav v Primorju, ne more biti prav tudi v Dalmaciji. In najelegantnejša pravičnost zahteva, da politika Italije napram nje jugoslovenski manjšini naj ne bo drugačna, nego je politika Jugoslavije napram nje italijanski manjšini. Saj smo vsi pod božjim solncem in za vas velja tudi isto mednarodno pravo.

Nemški poslanci so predlagali, naj se začne razprava o Benešem govoru. Predlog je bil odklonjen z vsemi glasovi; tudi komunisti so glasovali proti njemu. Takšno zadržanje komunistov dokazuje, da je ves češkoslovaški narod proti vzpostavitvi Habsburžanov. To pot so obenem komunisti prvič odobrili vladno izjavo.

Ogrska

Opomin poslaniške konference ogrski vladi

PARIZ, 2. Poslaniška konferenca je na predlog posl. Cambona in v zmislu dovolil, ki so jih posamezni poslanci dobili od svojih vlad, izdala sledečo izjavo: Dogodki na Ogrskem silijo glavne zavezniške vlade, da opozorijo ogrsko vlado in ogrski narod na besede svoje izjave. Zavezniki morajo ponoviti, da bi vzpostavitev Habsburžanov spravila v nevarnost podlage vsega miru. Zato bi zavezniki te vzpostavitev ne mogli priznati in bi je tudi ne trpeli. Zavezniki upajo, da si bo ogrska vlada svesta resnega položaja, ki bi nastal vsled povratka bivšega kralja na ogrski prestol, povratka, ki bi sicer bil le za en hip, ki pa bi vendar imel za Ogrsko nesrečne posledice, — in da bo ukrenila resne korake za preprečitev tega poskusa. Ta izjava se sporoči ogrskemu odposlanstvu pri mirovni konferenci in se bo brzojavila v Budimpešto. Nato se bo izjava uradno sporočila avstrijskemu, jugoslovenskemu, češkoslovaškemu in poljskemu zastopniku.

Ogrska državna skupščina proti Karlu BUDIMPEŠTA, 2. Ogrska državna skupščina je enoglasno sklenila resolucijo, v kateri odločno protestira proti prekujijskim poskusom ter nalaga vladi, naj temu napravi konec. Zbornica je sklenila še drugo resolucijo, s katero čestita admiralu Horthyju radi njegovega lojalnega in pravičnega zadržanja. Grof Teleki je o svojem zadržanju rekel, da bo dal o tej zadevi obširno izjavo, čim dokonča neka njuna opravila.

KAREL ZAPUSTIL OGRSKO

PARIZ, 2. »Gaulois« objavlja sledečo brzojavko iz Budimpešte z dne 1. aprila: Javljajo, da je bivši kralj Karel v družbi Steinamanga v Švicu.

PARIZ, 2. »Journal« poroča: Ogrski zastopnik na Dunaju je prošil avstrijsko vlado, naj bivšemu cesarju dovoli, da se črez avstrijsko ozemlje povrne v Švicu. Pri tem koraku ga je podpirala švicarska vlada in medzavezniška komisija. Ta poslednja je dala kralju na razpolago poseben vlak, s katerim se bo povrnil v Prangins. Bivšega kralja bosta spremljala dva častnika angleškega glavne stana. Vlak bo odpotoval nočjo proti Dunaju.

Avstrija

Avstrija bo Karlu dovolila, da se povrne črez avstrijsko ozemlje.

LONDON, 1. Avstrijska vlada je baje privolila v to, da se bo bivši cesar smel vrniti črez avstrijsko ozemlje.

Zavezniška pomoč Avstriji

PARIZ, 2. Zavezniške vlade so sklenile sledeče ukrepe za pomoč Avstriji in so jih naznanile avstrijskemu zastopniku: Vse štiri zavez. vlade so pripravljene odgoditi svoje tirjatve, do katerih imajo pravico na podlagi saintgermanske mirovne pogodbe, kakor tudi tirjanje glavnice in obresti posojil, ki so jih zavezniki dovolili Avstriji po sklenitvi premirja. Avstrijsko državno imetje bo služilo za jamščino za te tirjatve. Te tirjatve pa so samo odgodene za določeno dobo let, dolg ostane nedotaknjen in ravno tako tudi pravica prvenstva. Finančna komisija Zveze narodov bo čim prej določila vrednost jamščin, ki bi jih Avstrija lahko dala s svojimi carinami, z monopolom tobaka itd. Te jamščine se bodo upravljale pod nadzorstvom finančne komisije Zveze narodov, dočim bi upnikom jamčile za njih posojila obvezniški, ki bi se izdale na podlagi omenjenih jamščin. Na ta način bi se doseglo močnejše jamstvo za obe strani ter bi se odpravile največje ovire, ki so na poti vdeležbi zasebnega kapitala. Zavezniške države bodo sporazumno z drugimi prizadetimi vladami poskrbele, da bo enako jamstvo zagotovljeno tudi koristim tistih držav, ki pri tem sporazumu niso udeležene kakor tudi koristim oseb, ki bodo v zmislu gori omenjenih predlogov podpisovale posojila. Avstrijski vladi bo tako mogoče vzpostaviti ravnotežje svojega proračuna in potom notranjih posojil zmanjšati število papirnatega denarja. Vse štiri zavezniške države bodo prišlo konferenci v Portorose ponudile svoje usluge, da se gospodarski položaj srednje in jugozapadne Evrope čim prej popravi.

Bolgarska

Radoslavov pod obtožbo

SOFIJA, 1. Sobrajanje je sklenilo postaviti člane Radoslavove vlade pred sodišče. Vse stranke so bile enoglasno za to razen poslanca Galeka, ki je osebni politični prijatelj bivšega ministra. Predlog je sijajno utemeljeval Jancov. Radoslavov in člani bivšega njegovega

ministrstva so obtožili, da so kršili državno ustavo. Obtožnica vsebuje v glavnem sledeče točke: 1. Dolži obtožence, da so izdali l. 1914 skupno z berlinskimi bankami posojilo z namenom, speljati bolgarsko politiko v priloge centralnim vladam, ter s tem pripravljali nastop Bolgarske v vojni l. 1915. 2. Očitno obtožencem, da so bili pri napovedbi vojne l. 1915 dejansko in neposredno soudeleženi, ne da bi bili prej pralaši s obramba za mnenje. 3. Obtožnica pravi tudi, da so bili pri vodstvu vojne dejansko soudeleženi, ker so izdajali med vojno naredbes o rekvizicijah ter druge odloke socialnega in gospodarskega značaja, ki so bili v neposredni zvezi z vojno.

Pri glasovanju so bili navzoči vsi ministri in vsi poslanci večine. Neoporečno se je ugotovilo, da je moral l. 1915 bolgarski narod proti svoji volji vstopiti v vojno.

Grki izživajo Bolgare

SOFIJA, 1. Bolgarski tiskovni urad piše: Davi je oddelek grškega vojaštva v bližini Mustafa paše prekorajčil bolgarsko mejo. V poslednjem času se dogajajo taka kršenja državnih mej čezdalej bolj pogostoma. Vzrok je ta, da je moral Bolgarska skričiti število svojih omejenih straž. To pa je morala storiti, ako je hotela izpolniti obveznosti, ki jih je prevzela glede števila stalne vojske. Slični dogodki nikakor niso tudi, da bi pripomogli k vzpostavitvi prijateljskih odnosov med Bolgarsko in Grško. Zlasti pa ne utegnejo koristiti stalnemu miru na Balkanu.

Anglija

Lastniki angleških premogovnikov predvidevajo dolgo stavko

LONDON, 1. Izvoz vseh vrst premoga je brez posebnega dovoljenja prepovedan. Lastniki premogovnikov predvidevajo, da bo stavka dolgo trajala, ter so dali odstraniti iz premogovnikov naprave, s katerimi se vzdigujejo vagoni. Mnogo delavcev, ki so zaposleni pri pumpah in strojih, so proti temu, da bi se rudniki pustili, da se napajajo vode. V Sheffieldu je zveza mehanikov in delavcev, ki so zaposleni pri pumpah, sklenila, da bodo njeni člani delali, ker bi se sicer premogovniki pokvarili in bi postali nerabni. Lastniki so sklenili, da bodo tem delavcem dajali običajno plačo.

Delo ustavljeno po vseh premogovnikih

LONDON, 1. Delo je ustavljeno skoraj v vseh premogovnikih na Angleškem. Vsi delavci, ki delajo pri pumpah, so ostali na svojem mestu.

Italija

Ukrepi spričo stavke angleških premogovnikov

RIM, 1. Vsled proglasitve stavke angleških rudarjev bo glavno ravnateljstvo državnih železnic stavilo konsumentom in trgovcem s premogom takoj na razpolago vestfalski in šlezjski premog. Nabava premoga se bo vršila bodisi s tem, da se bodo vozovi, ki bodo prihajali, pošiljali nazaj, bodisi potom naloženih parnikov, bodisi slednjic iz zalog, ki se nahajajo na glavnih železniških postajah. Cene bodo, kakor so označene na obvestilih, ki se pošiljajo trgovskim zbornicam. Zadnje je bilo objavljeno z dnem 28. marca. Prošnje naj se pošiljajo avstrijskemu uradu državnih železnic.

Novo znižanje cen premogu

RIM, 2. Ravnateljstvo državnih železnic javlja, da so cene premogu, ki se daje industriji, bile z dnem 28. marca zopet znižane. Cena nemškemu vestfalskemu premogu za parne kotle, za plin in plavže bo 275 lir za tona mesto 295, šlezjskemu premogu za parne kotle, plin in plavže 260 lir mesto 270. Tona vestfalskega kovinarskega koka bo stala 450 lir mesto 490; tona šlezjskega kovinarskega koka 410 lir mesto 450; tona belgijskega premoga 260 lir mesto 270. Prošnje za premog je treba poslati avstrijskemu uradu državnih železnic (oddelek za premog).

Nemčija

Proizvodnja premoga na Nemškem

BERLIN, 1. Na splošni seji državnega sveta za premog je tajnik naglašal, da se je proizvodnja premoga zvečala v letošnjem letu za 40% v primeri z l. 1919. Proizvodnja črnega premoga je tudi za 40% večja kot v mirnem času. Delavske zveze štejejo nad 225.000 oseb. Tajnik državnega sveta je dostavil, da je narod, ki je dosegel takšne uspehe in se ne boji trdega rudarskega dela, dokazal, da je voljen prenašati bremena miru. Ob zaključku je povedal, da je Nemčija izročila zaveznikom do sedaj 24 milijonov ton premoga. Na Angleškem in deloma tudi na Francoskem razsaja brezposelnost radi izobilja, v Nemčiji pa radi pomanjkanja premoga.

Nemčija bo stavila zaveznikom nove predloge

BRUSELJ, 1. »Le XXe Siècle« je priobčil vest iz Berlina, ki pravi, da bo nemška vlada baje stavila zaveznikom nove predloge. Nemčija se je odločila na ta korak vsled posredovanja Zedinjenih držav.

Stavke v zasedenem ozemlju

PARIZ, 2. »New York Herald« poroča iz »Coblence«: Na ozemlju, ki ga držijo

belgijske čete, je bilo danes proglašeni nekoliko stavek. Belgijska vojska oblastva bodo posredovala le v slučaju, ko bi nemška policija ne mogla vzdrževati reda.

Razkrinkana komunistična zarota v Rojanu

Včerašnji »Piccolo« prinaša razkritje grozne zarote, ki so jo zasnovali slovenski komunisti v Rojanu. Nevarno in druzno podjetje je bilo hvala Bogu še pravočasno udušeno in tako se je z napornim vsesil posrečilo odbiti strašno nevarnost, ki je grozila obstoječemu državnemu in družabnemu redu. »Piccolo« piše:

»Orožniška postaja v ulici Udine je zvedela, da se je vršil v noči 24. t. m. v gostilni Karla Amdiča v Rojanu, Molino št. 681, tajen sestanek komunistov, ki ga je bil sklical neki slovenski krožek. Odredila se je skrivna varnostna služba in to noč ob 1. uri je brigadir Josip Riccio, ki sta ga spremljala orožnika Filip Stasi in Gino Stefanucci, stopil v rečeno gostilno ravno v trenutku, ko se je v posebni sobi sestanek najbolj živahno razvijal. Vsi udeleženci, bilo jih je vseh skupaj 18, so bili aretirani. Gre v splošnem za osebe višje socialne veljave; med njimi je en duhovnik, nekaj odvetnikov in več slovenskih visokolecov.

Nekateri so imeli pri sebi prepovedano orožje. Aretiranci so sledili orožnikom brez protesta v vojašnico.

Sestavil se je zapisnik in aretiranci so se spravili nato v zapor. Med njimi se nahajata tudi lastnik gostilne.

Evo imena aretiranih:«

Nato slede imena 18ih oseb z njihovim stanovanjem, vojnim krajem ter imeni staršev. Med temi zarotniki se nahajata tudi neki Francesco Novara in neki Engelberto Dottor. Mišljena sta urednika »Edinosti« Franc Novak in glavni urednik »Edinosti« dr. Engelbert Besednjak.

O drzni boljševiški zaroti v Rojanu smo prejeli tudi mi nekoliko poročila, ki ga dajemo prestrašenemu prebivalstvu na znanje. Kolikor vemo, so gostilničar in domala vsi zarotniki »Piccolae« imagnarne osebe, ki jih na celem Primorskem živa duša ne pozna in jih sploh »obeden« človek ni še videl na svetu. Zato niso mogli niti kovati zaroto niti niso bili zaprti. Njih se vsa zadeva prav nič ne tiče. In vendar je zarota bila! Na lepem griču v Rojanu se nahajajo med zelenjem prijetna gostilna Vino je dobro, gostilničar postrežljiv, jed tečna. Skratka vse okolnosti govore za to, da je ta kraj in ta gostilna kakor nalašč ustvarjena za komunistične zarote. Kraljevim stražnikom ni moglo uiti, da se bo v tem kraju moralo s časom zgoditi nekaj komunističnega. Taki griči so sploh zelo sumljivi, zlasti pa v današnjih resnih časih komunističnih prevratov. Resnično, stražniki se niso varali. Kajti glej! Ali se ne spravi v to z zelenjem obdano gostilno kar 10 dijakov in celo 8 nedijakov! Kdo bi si bil mislil kaj takega! Res je sicer, da gre do dijaki na celem svetu kaj radi v veliki družbi v gostilno, da pravi dijak sploh ne hodi sam v krčmo. Res je tudi, da je to lep in zdrav znak, ki kaže, da dijaki ne zahajajo v gostilno, da bi se napajali, temveč da se pametno porazgovorijo. Vendar se stražniki niso dali premamiti! Način, kako so dijaki hodili, kako so jim viseli klobuki po strani, kako so držali roke v žepu, vse to je bil prečuten dokaz, da gre za hudo boljševiško zaroto. In res so se zarotniki zbrali in sedli k posebni mizi. Ali ni to sumljivo znamenje? Čemu tišče vsi na en kup? Zakaj ne bi sedel vsak za posebno mizo? Ne, ne, dragi zarotniki, nas ki imamo iskustva, ne boste okanili. In glej, dokaz za dokazom prihaja na dan! Zarotniki govorijo zdaj na glas, potem bolj tiho, pijejo malo, nič ne pojejo, nič ne razgrajajo! Vse kaže na sumljiv značaj družbe. Že ozračje se zdi čudno. Diši po komunistu. Velika, črna, na vso moč nesimpatična muha brenči okoli hiše. Kar naenkrat zadoni iz sobe smeh, ki je očitno komunističen. Stražniki vderejo v gostilno. In glej, kamor pogledaš, same črne kravate, razkuštrani dolgi lasje, črne, na vso moč sumljive oči.

Drugi dokazov ni treba! Stražniki preiskujejo žepo in najdejo pri nekem zarotniku orožni list brez orožja. Drugi imajo nože ali po domače rečeno nožičke za spičenje svinčnikov. Sumljivih listin ni, a to nič ne de, saj jih ni treba. Stražniki se podajo nato v klet po dinamit in v podstrešje po bombe. Znano je, da so zarotniki prinesli v gostilno 56 kvintalov dinamita in 900 bomb. Vendar glej, dinamita ni, bomb ni.

Navzlic temu je treba zarotnike odpreliti. Postaviti se morajo v vrste in hajd v zapor. Tam leže 8 ur v temnici in se pokore za svoje zločine. Ko zasije svetlo, toplo solnce, jih izpuste domov, ker se je bila med tem stopila vsa strašna boljševiška zarota.

Ko so se vračali zarotniki na dom, so med potom brali v »Piccolu«, kakšna grozna nevarnost je pretlala to noč državnemu redu in kako neumorno zasledujejo oblastva sledi dobro premišljenih, to pot je potlačeni zločinov. Rekli so si, da je »Piccolo« brez dvoma časniki, ki se razvija v ugleden in čislani humorističen list.

Fašisti v Sv. Križu

(Dopis iz Sv. Križu.)

V petek popoldne okoli 2 in pol so nas obiskali tržaški fašisti. Prišli so v večjem številu s palicami in oboježeni do zob kakor po navadi ter prinesli strah in trespet v mirno slovensko vas. Najprej so šli v hišo nekoga Košute, št. 51, kjer so vprašali po sinu Viktorju, ki ga ni bilo doma. Stari Košuta je namreč izobesil zastavo na dan aneksije, sin jo je pa snel. Zato ta obisk. Po kratkem uvodu so preskrali hišo ter odnesli ko slovenske zastave in 1 sliko. Gospodarju so ukazali, da mora razobesiti italijansko zastavo, ki mora viseti 15 dni. Ako tega ne stori, bo priletela bomba v hišo. Nato so drveli po vsej vasi, planili v vsako gostilno ter se povsod surovo vedli in grozili. Vdri so tudi v cerkev, kjer se je vršil ravno nauk za birmance. Otroci so prestrašeni zbežali ter vpili na pomoč. V cerkvi so fašisti preklinjali. Župnik jih je opomnil, da so v hiši božji. Prestrašene matere so tekle v šolo po svoje otroke, ker so se bale zanje.

Pri vseh teh obhodih so spremljali fašiste orožniki. Pred odhodom fašistov so se orožniki od njih prav prijazno slovilili. Fašiste je vodil sin učitelja Tenceja, Kamilo Tence.

Jugoslavija

Stališče Jugoslavije glede Karla Habsburškega

BELGRAD, 1. Jugoslovenski politični krogi izjavljajo, da mora Jugoslavija jemati povratek Karla Habsburškega na Ogrsko, kakor bi Francija vzela povratek cesarja Viljelma na nemški prestol. Poluradna »Pravda« piše: Naj ogrski narod računa kakorkoli hoče na povratek kralja Karla, mi ga moramo preprečiti. Maši sporazum in rapalski dogovor morata pri tej priložnosti pokazati svojo vrednost. Mednarodni položaj se je vsled zadnjih dogodkov znatno poslabšal. To so resni hipi za vse države srednje Evrope. Te države morajo odločno nastopiti. Ako se položaj v Budimpešti ne razjasni, bo to mesto postalo središče vseh spletek za uničenje Jugoslavije in Češko-slovaške. Listi »Politik«, »Epoha« in »Tribuna« pišejo v sličnem duhu.

Češkoslovaška

Mednarodni dijaški shod v Pragi

PRAGA, 2. Švicarski odposlanec je zahteval od izvršilnega odbora dijaške zveze, naj odpravi določbo pravilnika, ki pravi, da se bodo dijaki srednjeevropskih držav sprejemali v dijaško zvezo, ko bodo te države sprejete v Zvezo narodov. Francoski odposlanec se protivilo sprejemu dijakov omenjenih držav in predlagajo, naj se rešitev tega vprašanja prepusti občnemu zboru dijaške zveze.

Rimska konferenca

PRAGA, 2. Rimska konferenca se sestane prihodnje dni. Reševala bo gospodarska vpra-

Gornja Šlezija in Koroška

Pri ljudskem glasovanju v Gornji Šleziji je večina glasovala za državno pripadnost k Nemčiji. Agitacija je bila silna na obeh straneh. Nemci so razvili ves svoj silni aparat. Pa tudi Poljaki so storiли vse možno, da bi nagnili zmago na svojo stran. Vendar niso uspeli.

Zgrešeno bi bilo pa, ako bi nemško zmago pripisovali edino le sili in dovršenosti nemške agitacije ali morda — kakor je bilo na Koroškem — nepravilnosti in pristranosti mednarodne glasovalne komisije. Proti tej domnevi govori dejstvo, da je pretežna večina prebivalstva poljske narodnosti in da je v Poljskih živa poljska zavest. Zmaga Nemcev si torej ne moremo razlagati drugače nego s tem, da je tudi prilično število Poljakov glasovalo za nemško državno pripadnost. In tu nastaja vprašanje: kje je razlog za to tako težko razumljivo dejstvo? Razlog tiči v gospodarskih in pa v vojaških razmerah. Kljub vsemu pomnankanju je namreč gospodarsko življenje v Nemčiji boljše nego na Poljskem. Finance v Poljski so v takem stanju, da je valuta poljske krone padla celo — pod avstrijsko.

Zagrebski »Tagblatt« opisuje razmere na zelo nazoren način. Socialna in gospodarska politika v Poljski je sedaj najslabša na svetu, kajti gospod je tam še vedno sebična, požrešna in ob enem imperialistična slihta. V Nemčiji pa imajo moderno državno življenje, razvito in napredno delavsko zakonodajo in socialno zaščito delavstva. Razumljivo je torej, če je marsikateri poljski delavec kljub svoji poljski zavesti glasoval za Nemčijo, da so bili torej gospodarski oziroma močnejši nego narodni.

Drugi je bil vojaški razlog. Vse do ločbe versailleskega mira je vojska v Nemčiji skrčena na najmanjšo mero in s tem tudi hudo vojaško breme odpravljeno. Poljska pa mora biti, zlasti radi svoje blazne politike proti Rusiji, vedno pripravljena na vojsko in je zato njen vojni kontingent veliko večji nego nemški. Široke mase pa se boje vojaštva.

Veliko vprašanje nastane sedaj, na kako stališče se postavijo zavezniki, ali točneje rečeno: ali prisodijo Nemčiji vso to pokrajino? V tem pogledu prihajajo vesti, ki so ugodne za Poljake. Listi so poročali, da je neki član mednarodne ko-

misije takoj po glasovanju izjavil, da za vrhovni svet ne bo odločilna skupna številna večina glasov, marveč dejstvo, da je večina krajev z večino glasovala za Poljsko. Zato da utegne vrhovni svet Gornjo Šlezijo prisoditi Poljski. Drugi glasovi pa hočejo vedeti, da zavezniki uberejo srednjo pot, to je, da razdele Gornjo Šlezijo med Nemčijo in Poljsko, ker jim glasom 88. člena versailleske mirovne pogodbe pripada pravica, da določijo meje med Nemčijo in Poljsko z ozirom na »izraženo željo prebivalstva in zemljepisni in gospodarski položaj«. Zato prevladuje mnenje, da se začno pogajanja za razdelitev Gornje Šlezije.

Komu ne uhaja pri tem misel na plebiscit na Koroškem? Seveda je bil tu položaj povsem drugačen in drugačni so bili vzroki, da je tudi mnogo Slovencev glasovalo proti Jugoslaviji. Kajti nihče ne more tajiti dejstva, da so gospodarske razmere v Jugoslaviji veliko ugodnejše nego-li v Nemški Avstriji. Na Koroškem je res odločila strastna, nepoštena, nasilna, nemoralna agitacija, in naravnost divjaško strahovanje manj za vednega prebivalstva ter nezastidana sleparstva pri glasovanju. Če se vrhovni svet hoče v Gornji Šleziji ozirati na razmerje oddanih glasov in upoštevati tudi poljske glasove, čeprav so bili v manjšini, koliko bolj mora to storiti pri slovenskih glasovih, ki so bili oddani pri plebiscitu na Koroškem za Jugoslavijo! Saj mora se tu upoštevati dejstvo, da so bili ravno ti glasovi edini resnični in zvesti izraz volje prebivalstva. In upoštevati more tudi gospodarske razmere, ki govore, da je v gospodarskem interesu prebivalstva slovenskega dela Koroške, da se vsaj pa A priključi k Jugoslaviji.

Najelementarnejša pravica zahteva torej, da se izsiljeni in prisiljeni uspeh plebiscita na Koroškem ne smatra kot zadnja beseda, marveč da se tudi glede Koroške obnovijo pogajanja, da pride do razdelitve, ki bo, če že ne povsem, pa vsaj do neke mere odgovarjala — pravici! In če so v Nemški Avstriji le količkaj dostopni za razloge treznega razčunavanja, morajo priti do spoznanja, v koliko korist bo v gospodarskem in političnem oziru tudi zanje same, če bi glede koroškega vprašanja prišlo do pravične rešitve na podlagi pametnega sporazuma z Jugoslavijo.

ima ljudstvo v svojem selu šolo v svojem domačem jeziku. Mi pa se pri tem spominjamo nedoljne minulosti, ko je nesrečni avstrijski zistem iznašel za Hrvate in Srbe v Bosni-Hercegovini — bosansko plemo in poseben bosanski jezik. Iz dalje minulosti se nam oživljajo spomini, ko je tedajni istrski upravitelj poročil svoji benečanski vladi, da se Istra daje najboljšo vladati, če se izkoristi »la ignoranza e la povertà«. Ves dogodek s šolo v Gračišču napravila utis, kakor da se zopet bližamo tistim srednjeveškim časom!

»Piccolo« in komunistična zarota Slovencev. »Piccolo« je spoznal, da je bila njegova prva vest o komunistični zaroti družbe slovenskih inteligentov, ki je bila aretirana v Rojanu, navadna neslanost, ter jo je v svoji večerni izdaji tako-le popravil: V današnjem »Piccolu« smo poročali, da je bilo nekoli okoli ene aretiranih v gostilni Karla Adamicha v Rojanu—Molino št. 681 18 oseb, ki so bile tamkaj zbrane. Prva poročila o teh aretacijah so trdila, da gre za tajen sestanek slovenskih komunistov. V resnici pa stvar ni niti od daleč tako resna, temveč je njena važnost kar najmanjša. Orožniška postaja v ul. Stella, ki je aretacijo izvršila, izjavlja, da je glas, češ da je bilo teh 18 oseb aretiranih, ker pripadajo k skupini komunistov, ki so bili na sestanku, neutemeljen. Aretacija se je izvršila samo za to, da se ugotovijo razlogi, radi katerih se je tako številna skupina ljudi nahajala ob nezavladni uri v javnem lokalu. Sicer pa nočejo uradniki, ki jim je bila naložena preiskava, upravičeno ničesar povedati o vzrokih, ki so orožniško postajo v ul. Stella nagnali, da se je vmešala v Adamichevo gostilno. To pa zato, ker nočejo izvesti pretranege razlaganja političnih in med meščani. Aretirani so še vsi na postaji v ul. Stella, kjer se naglo zasljušuje. Vsi so popolnoma mirni. Po zaslišanju bodo najbrže izpuščeni na svobodo.

Nekaj za »Piccolo«. V članku povodom anekdoteske slavnosti v Ogļeju, kjer smo za vsakogar, ki mu je dano, da more pravilno in nepristransko presojeti stvari in naše vedenje v teh časih, veljavno obrazložiti razloge čustvene naravi, ko nam ne dopuščajo, da bi mi z veseljem sodelovali na anekdoteskih slavnostih. »Piccolo« nam je — očitno pritisneno od zid po naših razlogih — odgovoril v zadregi, da smo mogli svobodno in neovirano določiti svoje vedenje, tisti Slovenci pa, ki so hoteli sodelovati, so bili — to je »Piccolo« posebno naglašal — prijazno sprejeti! Slučaj je hotel, da je ta tretje rečenega lista zadobila ravno na oglejski slavnosti posebno kričečo ilustracijo. Med odličnimi osebami, ki so sodelovali na tej slavnosti, je bil tudi Slovenec — knezozadškof in metropolit goriski, mons. Sedej. Po visokem mestu, ki ga zavzemlje ta mož v cerkveni hierarhiji in v socialnem življenju, bi bili smeli — po izjavi »Piccola« — pričakovati, da bo Slovenec sprejel ne le prijazno, marveč na odlični način. A kaj se je zgodilo? Eden govornikov na obedu ga je — zgražujoč se, kako da je mogoče tak človek priti v tako družbo — žalil tako nesramno, da je knezozadškof s spremstvom z mesta ostavil družbo! Konservativni videmski list »Il Friuli« skuša sicer stvar ublažiti, češ, da je naesramno izvršil le čin grde osebnih nevhvalečnosti in da se zato ne sme nalagati krivda nobeni italijanski politični stranki. Mi pa pravimo, da je ta dogodek vendar-le znak duševnega razpoloženja razgretih glav napram našemu narodu. Vsekar pa kaže oglejski dogodek v kaj čudni luči »Piccolovo« trditve, da so bili Slovenci, ki so hoteli sodelovati na anekdoteskih slavnostih — prijazno sprejeti! Hvala lepa na taki »prijaznosti«. Če se je tako dogodilo na zeleni veji Sedejeve višine, si lahko mislimo, kako prijaznosti je mogla pričakovati suha veja — priprostega Slovence. K večjemu da je smel delati molčečo, prezirano in nadležno stafazo! Oni oglejski govornik je temeljito postavil »Piccola« na laž.

»V Ljubljano je dajmo«. To igro bo danes točno ob 16 vprizori dramatični odsek družva »Slava« v Miklavčevi dvorani (Kacjunj). Ker bo čisti dobiček namenjen ustanovitvi prepotrebne družbene knjižnice pričakuje odbor obilo udeležbo. Priporoča gospem materam, da bi ne prinesle s seboj svojih malčkov, ki navadno veje kričijo kakor osebe na pozorišču in s tem motijo poslušalce.

Trimesečni težaji (prvi in drugi) za angleški, francoski, italijanski in nemški jezik ter stenografsko. Opozarjajo se vsi oni, ki so se že vpisali kakor tudi oni, ki bi se se želeli vpisati, da se prične pouk za Italijanski in francoski jezik v ponedeljek od 18—20, za angleški v torek, za nemški jezik ter stenografsko pa v sredo. Nadalnje prijave se sprejemajo vsak dan od 12 do 22, via Boccaccio 3, vrata 14. Našim ljudem pripravljamo najtopleje učenje teh velevažnih svetovnih jezikov.

Cenzura za pisma in brzojav v Jugoslavijo je odpravljena.

Iz tržaškega življenja

Napadeni in oropani angleški inženir. Včeraj jutraj okoli 3. ure je pridrdrala pred rešilno postajo neka javna kočija, iz katere je izstopilo troje stražnikov in angleški inženir O. Ordon. Ko ga je zdravnik preiskal, je ugo-

tovil, da ima več lahkih ran po obrazu in po rokah. Ker je pa govoril inženir samo angleški, se je težko razumelo, kaj se je z njim zgodilo. Končno je razumel zdravnik znamenja, ki jih je dajal Anglež. Prišel je do sklepa, da so napadli inženirja neznan postopači in mu odnesli listnico za 400 lirami. O tem dogodku je bila obveščena tudi policija, ki zasleduje predrzne tolkajave.

Zavozil v kanal. Po via Fabio Filzi in naravnost v kanal je včeraj popoldne drvel enoprežen voz. Ob odrsalniku se je voz ustavil, oje so se zlomile in splašeni konj je strbunknil v kanal. Konja so zveliki iz vode. Skrajni čas bi bil, da se na tako kočljivem mestu zgradi zid ali pa most.

Bencin je pil. 7 letni J. Belleni, stanujoč v ulici Malcanton, je bil včeraj jutraj modno želj. Na nizi je stala steklenica z bencinom. Deček je mislil, da je v steklenici sladko vinček, in napravil dober požirek bencina. Mati ga je takoj spremlila na rešilno postajo, kjer so mu izprali želodec.

Rusija in zapad na poti k spravi

Ko so v novembru l. 1917. zaviadali v Petrogradu in Moskvi boljševiki, tedaj je bil ves svet prepričan, da se bo tudi ta vlada držala morda le dva meseca, nakar pride na vrsto druga, potem tretja vlada itd. Skratka nihče ni več verjel v Rusijo. Nemci, ki so silno potrebovali vzhodne armade drugje, so rade volje sklenili mir z boljševiško vlado, ne oziiraje se na to, če ta predstavlja stalen organizem, ali le prehodno puštolovski družbo. Vsekakor je bila anarhija v Rusiji za Nemčijo poročstvo, da ji Rusi niso čisto nič nevarni, zato je zamogel Hindenburg pričeti spomladi l. 1918. ofenzivno na zapadni fronti, ki pa znači vkljub začelnim velikim uspehom začetek konca nemške vojne slave.

Boljševiki pa so rabili mir v deželi iz dveh vzrokov. Prvi je Rusija bila zares nesposobna za nadaljevanje vojne, in drugi je boljševiška vlada hotela pridobiti časa, da utrdi in razširi svojo moč v vsej Rusiji. Poleg tega pa so boljševiški voditelji z gotovostjo računali, da bo ravno brestlitovski mir pospešil razpad zapadnih kapitalističnih držav, kateremu bi imele slediti proletarske revolucije.

Toda ta pričakovanja so se le deloma uresničila. V premaganih državah so res izbruhnile revolucije, tudi ni manjkalo velikih proletarskih gibanj čisto komunističnega značaja, končno pa je revolucija v boljševiškem smislu povsod padla. Le Ogrska se je nekaj mesecev držala.

Zmagovite države so v kratkem času in razmeroma lahkotno premagale nevarne čase povojnih ostrih kriz ter nastopile imperialistično politiko proti premagancem in slabejšim sosedom. Tako je upanje na svetovno revolucijo vedno bolj slabele, boljševiki so morali računati na razmere kot so, ne pa zidati na negotovo bodočnost splošnega komunizma.

Po mnogih krvavih notranjih bojih, ki so jih podpirale tudi zunanje sile, je boljševiška vlada zadobila trdnost, vsi njeni sovražniki je niso mogli streti. Tudi najnovejši kronštadtski upor ni mnogo škodil ugledu sovjetske vlade.

Danes pa potrebuje ta vlada in ves ruski narod bolj ko nikdar prej miru v deželi in prijateljstvo z zunanjimi državami. Gospodarska obnova je Rusiji neobhodno potrebna, potrebna pa je tudi sovjetski vladi, ako se hoče obrdžati.

Stiska je priklopela do vrhunca in boljševiki morajo na vsak način skleniti trgovske pogodbe s kapitalističnimi državami. Zato pa morajo popuščati tujim kapitalistom, t. j. dati jim morajo v zakup, oziroma v izkoriščanje gozdove, rudnike in vodne sile. Tako je kapitalizem zunanjih držav deloma premagal komunistična načela ruskih boljševiških prvakov. Toda morali so napraviti tudi »strategičen umik« pred kmeti, kakor nam pričajo poročila iz sej vseruskega komunističnega kongresa v Moskvi, ki se je ravnokar zaključil.

Posledica tega popuščanja pa bo Rusiji v veliko korist. Lloyd George je izjavil pred zbornico v Londonu, da je trgovska pogodba med Anglijo in sovjetsko vlado sklenjena in da pomeni ta pogodba priznanje vlade. Pomisliti moramo, da se je ta pogodba sklepala ravno v času upora v Kronstadtu. Temne sile

Požrtašen samomor. Včeraj jutraj se je hotel zastrupiti 22 letna Alojzija Velicogna, stanujoča v ulici U. Cigotti št. 75. V ta namen je popila 150 g spirita. Zdravnik rešine postaje je izpral mladenič želodec, ter jo spravil izven vsake nevarnosti. Nihče ne ve, zakaj je dekle hotelo umreti.

Predrzen žepar ali že tretjič v zaporu. Včeraj jutraj je stopil strojevodja Albert D'Este stanujoč v ulici Molino grande št. 30 na tramvaj, da se pelje v Skedenj. Tedaj se je prikrdel k njemu neopazovano mladenič, da mu potegne iz notranjega žepa listnico. Mladeniču bi se stvar posečila, ko bi ga ne bil zapazil finančni stražnik. Stražnik ga je prijel ter odpeljal na policijo, kjer je bil zaslišan. Tam službojuči komisar je vprašal žeparja, Viktorija Petreucicha, starega 18 let in slanojočega v ulici della Guardia št. 42, ali je bil že kaznovan. Žepar je priznal, da je bil »samo« dvakrat v zaporu. Prvič je bil zaprt, ker je bil nesramen, drugič pa ker je kradel. Če bi se mu bilo posrečilo najnovejšo podjetje, bi imel 350 lir, tako pa je moral v zapor.

Politično društvo »Edinost«

vabi vse svoje člane na

redni občni zbor

ki se bo vršil

Jutri, v ponedeljek, 4. aprila 1921., ob 11. uri, v gostilni g. Andreja Obersnein, Divača 52

s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika;
2. Poročilo tajnika;
3. Poročilo blagajnika;
4. Sprememba § 1 društvenih pravil.
5. Volitev novega odbora in pregledovalcev računov.
6. Slučajnosti.

Politično društvo »Edinost«.

Domače vesti

OBČNI ZBOR POLITIČNEGA DRUŠTVA »EDINOST«, ki se je, kakor znano, zadnjič moral odložiti, se bo vršil v ponedeljek, dne 4. t. m. v Divači. G. okrajni komisar v Sežani je zastopniku društva izjavil, da s strani oblasti ni nobene zapreke. Oni člani, ki so se odzvali že prvemu vabilu, kakor tudi ostalo članstvo se tedaj občnega zbora lahko udeležijo brez skrbi, da pridejo v Divačo le na izlet! Fašisti v Sv. Križu. K poročilu, ki ga prinašamo na drugem mestu, dodamo še dopis, ki smo ga prejeli: Prava sreča je bila, da ni bilo v petek, ko so drveli fašisti po naši vasi, doma moških, ki so v takih urah na delu. Kako lahko bi prišlo do reakcije s strani domačinov, zakaj vendar tudi po žilah priprostitih vaščanov teče kri in ne voda. Torej: Tuji pridrerjo v vas in se vedejo, da se Bogu usmili! razbijajo, grozijo, zmerjajo in prekh-

nja, nato odidejo čisto nemoteno. Spremlja jih celo organi javne varnosti. V slučaju, da bi komu izmed domačih vzklopela kri in bi se spozabil, tedaj bi pa prišla »kazenska ekspedicija« itd. Saj ni treba, da bi dalje pripovedovali, vsakdo ve, kaj so in kakšno se to kazenske ekspedicije. Povejte, kaj se pri nas godi, in recite, da ima naše ljudstvo občutek, kakor da je popolno brezpravno.

Hrvatska šola za Hrvate je — politikal V Gračišču v pazinskem okraju je bila doslej hrvaška deželna šola, na kateri se je pa počeval tudi italijanski jezik. Obiskovalo je to šolo do 150 otrok. Pred kratkim so pa odprli v tem po veliki večini hrvaškem selu — ob ljudskem štetju so našli tam celih 36 oseb z italijanskim občevalnim jezikom — še novo italijansko šolo, v katero se je vpisalo nič manj nego — deset otrok, dočim je v stari šoli, ki jo vodi gospica Stranič, ostalo pri prejšnjem številu. Ta okolnost, seveda, ni ugajala nekaterim laškim prenapetcem. Pred nekaj dnevi se je predstavil gospici učiteljici neki Uxa, kateremu je poverjena občinska aprovizacija, in ji je izjavil, da mora takoj zapustiti Gračišč! In sicer to po nalogu vojaške oblasti! Gospica učiteljica ni vedela na tako odločno povelje storiti drugega, nego da se je jokajoč odstranila iz kraja in zapustila svojo lepo vspevajčo šolo kljub temu, da je bila nameščena z uradnim dekretom deželne šolske oblasti. Domačinom pa, seveda, ta nasilna izpremema ni bila po volji. Zbrali so se in pozvali Uxo na odgovor. Ta pa se je skušal opravičevati nekako tako-le: Še hvalezni mi morate biti, da sem vam na ta način — pravilno uredil šolsko vprašanje, kajti izvedel sem, da nameravajo priti semkaj fašisti in odgnati učiteljico, vsled česar bi moglo priti do hujših dogodkov in morda bi vam še zažgali šolo in še kaj drugega. Spametujte se in verjemite, da je tako boljše. — Dalje je še modroval osuplim kmetom: Dragi domačini, da pustimo politiko na miru! Mi nismo Italijani, pa tudi Hrvatje ne, ampak samo I-strani! Taka naj bo naša šola: samo istrska in nič politike več! — In ostalo je pri tem. Učiteljica ne more več nazaj in otroci ne v svojo šolo. Domačini pa z majajo z glavami, ker ne morejo razumeti, da je to politika, če

— Kaj očaran! — je odgovoril Klnar s prisiljenim prezrom. — Ali, dal bi kaj, da bi se spoznal s tem dekletom... Njena lepa usta so kakor ustvarjena za poljub. — No, spoznati se žnjo ni ravno težko, veš, Roder, pri Driničevih, tudi oni dve zabajate tja nekaj časa sem... Ali, za poljub ne jamčim. Klnar se je obrnil žvahno k Blanušiču: — Kdo so te Driničeve? Kako bi se moglo do njih? — — Kaj lahko — ga je poučil Blanušič. — Te ste dve sestri, ena vdova, druga stara gospica, obe mad 40. in 45. letom a menda živahne prošlosti. Odprti ste šivalno šolo; pet ali šest let je temu. Jaz ju poznam dobro ker delate tudi za mojo mater in sestro. — In ju obiskujš? — Sedaj, mesec dni sem, ne, ker moja ne zahaja več tja. Prej pa sva bila večkrat tam, Roder in jaz. — Ali bi mogli sedaj tja? — Ekskulentna ideja! — je rekel Roder. Jaz že dolgo nisem obiskal svoje male... Upira se in noče privoliti v sestanke... Ali, mogli bi poizkusiti na novo... Kaj misliš, Blanušič? — Ta je privolil takoj in sklenila sta, da gresta z mesta v Draškočičevo ulico, kjer se je nahajala šivalna šola gospe Driničeve. Blanušič je rekel, da je ura kaj primerna, ker se bo skoro mračilo in bodo Krivočičeve gotovo tam. — Plačali so, si nadedli svrtnice in se nepotilo — razvneti od te misli — iz kavarne prisko-

Jelačičevega trga proti Draškočičevi ulici.

Ze nekaj časa so bili ti trije mladi gospodje na zagrebških tlakih mnogo opazovan tolrist. Vedno neoporečne vnajnosti — je podajala slikovita ulanka častnika Roderja velikomnočje v obeh ljudi, ki jih zanima taka družbina species. Posebno je bil ponosen Blanušič na tega svojega tovariša. Sin uglednega visokega uradnika je bil pravi tip domišljivega in bedastega gadalina. Brez zmisla in zanimanja za karsibodi, razum žensk, svojega krojača in razgovorov o sportu, se je čutil posebno počastčenega s prijateljstvom tega častnika (sina nakelega breznarodnega podmaršala), ki je govoril o sebi, da se je rodil v Solnogradu, odrasel v Madžarski, da mu je oče Poljak, mati Nemka, on sam pa da ne ve, kaj da bi mogel biti drugega, nego Avstrijec, dočim se je o drugih prilikah izdajal za ogrskega plemiča, ko je bilo potrebno, da naglašava svoja poznanstva med ogrski aristokracijo — h kateri je prišteval tudi hrvaško. Družbi njiju dveh se je pridružil neki mlad človek, ki se je iznenada pojavil v Zagrebu in se hitro iztaknil s svojo dopadljivo vnajnostjo. Bil je lepe vitke rasti, velikih modrih oči, pravilnega krepkega nosa in posebno plavih brk in las. Vseled nekega vnajnega pripravila je dobil uradniksko mesto pri avstro — ogrski banki, spojeno z jakko lepo plačo, ki pa vendar ni zadostovala, da bi pokrival stroške, združene z načinom njegovega življenja. Pripovedoval je, da ima bogato mater — vdovo v Gradcu in verovali so mu tudi. Pred besedo »bogata« Zagrebčani odkrivajo glave. Mogel je pripovedovati, kar je

hotel, verovali so mu, a on je pripovedoval mnogo tega.

Bil je široke, zaupljive naravi, ki je pridrževala za se samo najvažnejše. Svojima dvema tovarišema je najbolj imponiral s svojim poznavanjem rodopisa vseh vladajočih dvorov in znatnejih aristokratskih rodbin. Z mnogimi teh poslednjih je bil v poznanstvu, celo v nekem sorodstvu, ako se je moglo verjeti vsaki njegovih besed, ki so mu kot hudourniki navalivale na njegova brbljava usta.

Šli so hitro, ker sta jih gnala radovednost in zburjenost. V njihovem večnem dolgočasju jima je objubil Blanušič predažestven flirt z mladimi goskami. Opozoril ju je, da se tam sami otroci boljših rodbin, pak da se ne smejo prekoračiti meje dopuščenega. To je nekoliko neugodno iznenadilo Klnarja. Pričakovale je več. No, Blanušič mu je razložil, da se gospi Driničevi bojuje za sloves svoje šole. Dokler se otroci ne preplašijo, jih ne izdajo; ali, če bi šli predačle, mogli bi se pri starših. Opetovano ste naglašali, da nimate nič, ako ju njuni prijatelji obiskujejo v stanovanju. Ako se pri tem seznanijo z učenkami in se z njimi nekoliko dostojno pozabavajo — na tem da ni nič slabega. Kar pa se dogaja izven šole — to ju ne brig! —

Z veliko radovednostjo je sledil Klnar svojima prijateljima v neko veliko, jako ugodno položeno hišo, ki se je na nji nad vrtno čital nadpis z imenom gospe Drinič. — Na prvih vratih pri vhodu je Blanušič pozvonil. V hipu se je v razsvitljavi petrolejke, ki je gorela v pred-

sojbu, pojavila stasita gospa v kaj okusni hišni halji iz temno-rdečega baržuna.

— Prišla sva, da vas zopet enkrat vidimo, in dovedla sva seboj prijatelja — je rekla Blanušič, ponudivši gospej roko. — Gospod Rudolf Klnar, bankir — gospica Lea Drinič.

Po ljubeznjivem poklonu in nasmehu, je gospica Lea odvedla gospele naravnost v mali salon, v katerem je na pisalni mizici gorela svetiljka. V salonu ni bilo nikogar. No iz salona so, na pol odprta, vodila vrata v neko drugo sobo, iz katere se je čulo tustenje, pridružen smeh in zvenket škarij. Čim so sedli, je prišla iz one sobe druga dama, bolj suha, starejša, ali — kakor Lea — okusno občelena v timno sivo volneno opravo za ulico, z moškimi ovratnikom in zapetnicami. Bila je istotako ljubeznjiva kakor Lea, kazala istotako veliko radost na novem poznanstvu. Lea jo je predstavila kot gospe Tromič-Drinič, svojo sestro.

Obe ste se jako zanimali za novega znanca, ki je po vedenju svojih tovarišev opazal, da se mora za damama občeovati jako ljubezljivo in jima laskati namen svojega prihoda v Zagreb, kamor da ga je poslal materin brat, kanonik, da se izpopolni v bančnem poslovanju, da potem ustanovi samostalno poslovalnico. Da ne bi s zdelo, da v čem zaostaja za Roderjem, je omenjal, da je nekoč pred dvema leti povodom vojaških vaj, na katerih je moral sodelovat ko dragonski poročnik v rezervi, potoval preko Zagreba ter da je ob tej priliki spoznal — diese wirklich nette Stadt, in kako da mu je ugajalo, je najboljši dokaz tega, da je zopet tu.

PODLISTEK

V. F. B.

V malem svetu (11)

— Sijano izpričevalo njegovim prebivalcem je — rekel Roder... Razumeli so, da se samo enkrat živi...

— Slišal boš še drugih stvari, moj dragi... To ti je izredno pikantno, te zagrebške tajnosti... A, glej, glej, Krivočičeve! Enostavni dekleti, ali chie!

Ivanka in Mila ste šli v tem hipu mimo okna, ki ste pogledale vanj povsem svobodno in drzno. Von Roder se jima je, da-si ju ni poznal, poklonil, a Ivanka, ki je opazila poklon, je odvrnila glavo naglo, zardevši in nasmehnjavi se proti Milii.

— Kdo ste ti dve? — je vprašal Klnar naglo. Ze nekolikokrat sem ju opazil... — Meščanski hčeri, ali, kakor vidiš, zelo chic... Sicer pravijo, da oče ima denarja... — Zdi se, da ste koketni in menda... — No, tega se ne sme jemati s tako strogo konsekvencijo — je odvrnil Blanušič. Koketni ste, svobodnega pogleda in vedenja kakor vse, Zagrebčanke, ali, to je pri njima, mislim, povsem nedolžno... In mlajša je še pravi otrok...

— Ali starejša — je odvrnil Klnar živahno — Krasen stas — previja se kot kača... pa taroben pogled...

— O, torej si očaran? — je stisnil častnik akozi nos!

duh človeštva. Še vedno čuva žerjavico pod pepelom, ki naj bi vnovič užgala silen plamen. Spor med Grejjo in Turčijo je privedel do nove vojne, med Poljsko in Nemčijo se tudi že bliža. Komunisti na Saškem in v Hamburgu so se spet pokazali. In tako švigajo izpod žerjavice jezički še majhnega plamena, ki pa se utegne razstrti v silen požar, ako ne bo pametnih gasilcev.

Vesti iz Goriške

Samo ugotovljamo, da se v poročilih laških listov Slovenci, ki so se udeležili ogledske slavnosti, niso omenili. Niti dr. Pettarin nam ni posvetil zanimanja, dasi je poslal lepe okrožnice po deželi in so slavnosti nekateri župani tudi res prisostvovali. Prav nič nam ni žal, da so nas to pot pozabili, zakaj besed imamo več kot preveč. Oni vedo za nas le tedaj, kadar so med nami in poudarjajo bratstvo ljubezen in kličejo božji blagoslov nad vse; bližje Rima ko gredo, bolj smo jim španska vas. Če oblastvo ni imelo moči, da bi preprečilo žalitev visokega cerkvenega dostojanstvenika, kako naj ima moč in voljo, da brani pravice preprostega ljudstva, katero nima opore nikjer. Ukloni se ali se ne ukloni, isto te čaka.

»No kapišo.« »Goriška Straža« je prinesla lepo zgodbo iz Tolmina, ko se je slovenski kmet odrezal laškemu trgovcu, ki ni hotel razumeti slov. jezika: »Če me ne kopiste, pa v uho me pistel!« Večkrat opazujemo naše ljudi, da se tu pa tam silijo z laščino, kadar kupujejo to ali ono stvar. To je žalostno. Saj se tudi Lahji, ki radi govorijo solvensko. Sicer pa, če hočejo živeti od slovenskih žuljev, naj se lepo uče jezika. Tudi na postajah se še vedno sliši ta ali oni, ki se pači pri zahtevanju listov z grdim »avsa« ali »plava«. Ta, ki ne zna slovenski, ni »avsa«, ampak »kostrun!« Kako naj zahtevamo od tujih uradnikov, naj spoštujejo naš jezik, če ga mi sami ne spoštujejo?

Iz gorenje Cerovega v Brdih. V nedeljo dne 20. marca se je vršil v gorenjem Cerovem v prostori gosp. Josipa Makuca komunistični shod. Na dnevnem redu je bilo kolonsko vprašanje. Da bi bila udeležba velika, so agitirali čeli teden prej, da se bo ustanovilo v nedeljo stavbeno društvo. Kljub vsemu temu je bila udeležba zelo mala. Kar je prišlo ljudi, so prišli po večini iz radovednosti. Sklicatelj si skoro niso upali otvoriti shoda, posebno ker so videli, da so njihovi pristavi v manjšini. Toda tudi njihovi pristavi, ki se imenujejo komuniste, ne vedo, kaj je prav za prav komunizem. Nehote govore proti komunizmu in imajo nazore, ki niso komunistični. Saj so slišali udeleženci sami ugovore, ki jih je podpredsednik komunistov iz Cerovega dvigal proti govorniku Srebrniču. Dva komunisti, ki si nista na jasnem, kaj je komunistično in kaj ni komunistično.

Vendar ne maram poročati podrobno o shodu. Omeniti moram le oni del shoda, ko je gospod Kosič začel govoriti o narodnosti. Pred vsem mu moramo svetovati, naj se do prihodnjik, ko bo imel zopet shod v Brdih, nauči slovenščine, da ne bo govoril v mešanici, ki ni ne slovensčina in ne italijansčina, temveč testenina, ki je nihče ne razume. Vi morate biti po vsej sili mednarodni, ker je Vaš jezik mednarodni. Zelo bi bilo dobro, ako bi vzel slovnico v roko. Tako se vam pri prihodnjem shodu ne bo zgodilo, da se vam bodo kmetje v obraz smejali in oponašali za Vami Vašo krasno slovenščino. Priznati in uvideti morate pač sam, dragi prijatelji, da vam svetujemo nekaj pametnega in da vam dobro želimo.

Nadalje vam moram najtopleje priporočati, da ne napadate naše slovenske narodnosti. Kajti mi Brici ne spreminjamo narodnosti, kakor se menja klobuk. Mi je ne prebiramo, kakor prebira koza robo. Kar smo bili, to smo in to ostanemo. Posebno je to potrebno v naših časih. Med vašimi komunisti pa vidimo ljudi, ki so bili pred vojno člani katoliških organizacij in so sedaj komunisti. Drugi so zopet prišli iz vojne kar ovenčani s svetinjami. Mi pa smo vedno isti, kar smo bili. De-lati hočemo za neodvisnost ljudstva in se hočemo v trdem delu potegovati za njegove pravice. Bolje bi bilo, da bi tudi vi pomagali, da se naredno rešimo, mesto da govorite brezbrizno o naši narodnosti. Ko bo naš narodni obstanek zagotovljen, potem se boste lahko z drugimi stvarmi pečali, kolikor budete hoteli. Udeležencem.

Pretep s fašisti. Kot smo izvedeli, je izpušten iz zapora znani socialistični voditelj Tuntar. V torko zvečer so ga pri kavarni »Teatro« napadli fašisti. Vnel se je boj med njimi in med Tuntarjevimi pristavi. Tuntar je bil ranjen na glavi, a ne močno. Sploh so zadnje čase postali goriški fašisti zelo delavni. Tudi v Central so prišli pred par dnevi in vpili: »Ven s čevlji!« Hujskega ni bilo. Kot smo slišali, so hoteli dobiti tudi vpogled v delavsko zbornico s tem, da so tam vse razmetali. Vkljenjeni so pripeljali v Gorico več oseb moškega spola v petek opoldne trije orožniki. Med vkljenjenimi je bil sedem ali osemleten deček. Da so gaali dečka, bi se nam še ne zdelo tako čudno, saj je znano, da zgrabijo

orožniki in peljejo vse, kar je sumljivo. Toda široko smo odprli oči, ko smo zagledali, da je bil deček, ki po zakonu, tudi če je res kaj zakrivil, ni odgovoren za svoje dejanje, vkle-najen kot kak hudodelec. Revčka so gnali ob belem dnevu vprico vseh ljudi skozi mesto. Naši ljudje so se zgrajali. Ali res ne morejo trije orožniki pripeljati v mesto otroka na drug način, če ga že morajo aretirati? Jasno bo vsakemu, da tako ravnanje mladine ne poboľša, ampak deluje na mlada srca in mlade značje ravno nasprotno, uničuje.

Nevarnost. Dogodil se mi je slučaj, ki me je razburil do dna, ter mi je zagrozil s perspektivo, ki ni prav nič vabljiva.

Po opravljenem sem prišel pred dobrim tednom iz Jugoslavije v Julijsko Benečijo, kamor se v nekaj tednih stalno vrnem. Velikonočne praznike sem preživel v domačih tolminskih hribih. In tam se mi je zgodilo, da sem srečal mladeniča — na žalost oddaljenega sorodnika — ki je sedaj osmi mesec v službi kraljevih orožnikov. Ta mladenič mi je v javni družbi vrjel v obraz, da je Italijan. Na mojo opombo, da je sedaj po anekditski pač italijanski državljani, je v moje največje začudenje odvrnil: »Ne, ne! Ne smatram se samo za italijanskega državljanca, temveč se čutim za pravega Italijana.«

Ta slučaj mi je vzbudil nebroj neprijetnih misli, o katerih bo pa treba govoriti na drugem mestu. Tu naj samo omenim, da je po mojem mnenju za naš narodni obstoj v anekditskih pokrajinah največja nevarnost v nas samih. Sodeželanov italijanske narodnosti se ne bojimo; z njihovo brighthostjo in inteligencijo se ob vsakem času in na vseh poljih radi merimo. Razvoj vsega našega narodnega življenja pred vojno nam je dokaz, da smo svojim italijanskim sodeželanom na vseh tistihih, bodisi na kulturnih, gospodarskih ali trgovskih kos. Bati se pa moramo resno, če je to tudi težko in sramotno priznati, da nam bodo ljudje lastne krvi skočili v lrbet. To bi bila za nas narodna poguba.

Ne mislim, da je moja misel bogve kako originalna. Zdi se mi samo potrebno, da jo po zgornj opisanem dogodku javno pribijem, ter opozorim vse merodajne činitele, da nam je potrebna povsod tesna organizacija, ki bo tako raznarodovanje preprečila. Povem brez ovinkov, da se v našem narodnem boju najbolj bojim narodnih odpadnikov. Četudi se v tem svojem prepričanju nočem krepiti samo s stari pregovorom, da je »jančar hujski od Turka«, vem, da nam morajo biti naši lastni ljudje najbolj nevarni. Njihova prirojena nadarjenost, podjetnost in svežost duha bi bila naš naj-hujši sovražnik.

V informacijo poklicanih narodnih voditeljev samo še pripominjam, da ima zgornj ome-njeni orožnik po komaj osemmesecnem službovanju že 25 dnevni dopust. Ali ni prav lahko mogoče, da prihajajo sedaj pred volitvami taki ljudje prav po gotovem načrtu na deželo v svoje domače vasi? Bilo bi prav priporočljivo, če bi se poskrbelo v tem oziru za točne informacije. Koliko nam lahko škodi taka garjeva ovca v pošteni slovenski vasi, si lahko vsakdo misli, zlasti ker nimamo organizirane nikake protiobrambe. — K.

Veselica v Štanjelu dne 28. marca f. l. se je vršila v popolnem redu. Ljudstva je bilo obilo zbraneža, a vendar se je pričakovalo večje udeležbe; vzro k temu je bil najbrž »prazen strah«. Prostor v gradu je za to uprav idealen. Škoda, da ni bil oder malo višji, ter da ni imel v ozadju prave stene, kar škoduje akustiki. Vsekar pa je bilo vse zelo oku-sno napravljeno.

Pevska društva so nastopala drugo za drugim po določenem redu. Lepe pesmi v sporedu so bile skrbno izbrane in vsaka na svojem mestu. Štanjelski pevski zbor razpolaga z lepimi moškimi glasovi. (Lihko noč). Pesem »Nazaj v planinski raj«, izvajana po rihem-berškem društvu, je bila kaj lepo izvedena. Materjal dober. Večno lepe narodne pesmice pevškega dr. »Zarja« iz Koprive so napravile na poslušalce globop utis. Zbor se odlikuje s posebno disciplino, z veličastno gmečimi basi. »Ujetega ptiča tožba« društva »Venček« iz Dutovelj, srečno izbrana, in za te čase baš primerna pesem, se je kaj lepo zapela. In slednjič »Se ena...« izvajana od pevškega dr. »Tomaj«, pesem, lahko pobarvana z »mo-derno«, dobro odpeto, so poslušalci poslušali z veliko pozornostjo. — Sledila je igra »Kdo je blazen«, ki je bila na splošno dobro vpri-zorjena. Posebno lepo je igral »blaznez«. Deklamacija »Naš narodni dom« je morala, žal, izostati vsled prepovedi od strani civ. o-blasti.

Tako se je ta slavnost oficijelno zaključila, na kar je pričel običajni ples, ki bi pri takih prilikah prav lahko izostal. Še pozno v noč je donela naša pesem ter pričala, da kraško srce bije za sveto narodno stvar.

Iz Štanjela. Obesil se je dne 31. marca ob 9 zjutraj Ivan Bogatec, družinski oče. Kaj ga je gnalo v tako zgodovito smrt, nihče ne zna povedati. Zadnje dni je prebil v popivanju in pijančevanju.

Dramatični odsek »Javne ljudske knjižnič-ice« v Nabrežini ponovi v nedeljo dne 10. a-prila 1921. ob 19. uri dramo »V nizavi«. Srečna hvala našim okolčanom in odaljenim Konto-velčanom, ki so v lepem številu prišli k ne-deljski predstavi. Ravno tako pa obžalujemo

del nabrežinskega občinstva, da ima tako maso zmisla za kulturne prireditve in se nikar-dar ne udeležuje prireditev naše knjižnice.

Vesti iz Notranjske

Idrija. — Poročilo idrijskega orlovskega od-seka. Med velikimi podrtjiami, ki jih je pov-zročila vojna, je tudi uničenje mladinskih or-ganizacij. Kako velikansko je to zlo, se opaza že sedaj v življenju mladine — jasneje se bo vi-del v prihodnjih časih, ako se temu razdoruzhipoma ne odpomore.

Zavedajoči se velikega pomena organizacij za obstoj in napredek naroda, smo idrijski Orli takoj po razpadu Avstrije pričeli z vse-stranskim organizatoričnim in tehničnim delom. O tem naj priča sledeče kratko poročilo:

Ko se je razsula Avstrija, se je takoj pričelo živahno delo za preporod odseka. Uspeh tega dela je bil ta, da se je že 28. 12. 1918. vršil ob-čni zbor, ki je bil podloga nadaljnjemu delu.

Organizatorično delo in življenje v telovad-nici je postalo vedno živahnije. Prirejali smo izlete, zabavne večere, redne tedenske orlov-ske večere in 2 javna nastopa. Dijaki Orle, naraščaj in trobentaški zbor so hitro napredo-vali. Največjega pomena pa je bila ustanovitev Orlic meseca julija 1919. Odsek skrbi za du-ševni in telesni razvoj deklet, jih utrjuje v ka-toliškem življenju in skrbi za krščansko naro-den preporod ženske mladine.

Naslednji občni zbor se je vršil v prosincu 1920. Po tem občnem zboru se je posebno dvignilo tehnično delo. Imeli smo več priredi-tev, najlepši pa je bil nastop dne 12. septem-bra 1920. Pri tem je nastopilo 140 dobro izur-jenih Orlov in Orlic z naraščajem.

Poleg tega pa se vedno neomajno vrši v or-ganizaciji intenzivno izobraževalno delo. V ta namen priredi odsek letno 25 orlovskih večer-ov, na katerih se predava in razpravlja o or-lovstvu, največ pa o socialnih vprašanjih.

Občna zbornica Orlov in Orlic sta začetkom leta 1921. izkazala sledečo statistiko: Orli: a) redno izvršujoči 23, b) redni 32, c) naraščaj 54, dij. Orle 50. Orlice: a) redno izvršujoče 47, b) gojenke 76. Skupaj Orlov: 159, Orlic: 123. S podporami članstvom je v Idriji preko 300 član-ov Orlovstva.

Denaren promet obeh org. je znašal v teh 2 letih krog 10.400 L, kar je za org. zgolj de-lavske mladine lepa svota.

Da se odseka notranje poglobita, sta prire-dila dne 19. marca t. l. sprejemni večer, na katerem je vse članstvo častno obljubilo, da vedno in povsod ostane zvesto orlovskim na-čelom, zvesto veri in narodu.

Pred vojno je bilo v tem ozemlju 44 odsekov. Prične zopet z delom, vsako delo rodi sa-dove. Sami smo, dolgečs nam je po — tekmi. Bog živil! — Odbor idr. Orla.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PODRUŽNICA V TRSTU. Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača. Delniška glavica in rezervni zaklad K. C. št. 225.000.000. Izvršuje izključno vse bančne in menjalniške transakcije. Uradne ure od 9-13.

MALI OGLASI

- KOZA z mlekom in dvema mladičema je na prodaj. Opčine št. 10. (511)
- KREPAK TRGOVSKI VAJENEC, se sprej-me v trgovino mešanega blaga. Zahteva se primerna šolska izobrazba. Nastop s 1. ma-jem. Lud. Ditrich & C.o. (510)
- SVOJI K SVOJIM. Prodajam in izdelujem so-lidno pohištvo po najnižjih cenah. Via Car-pison 6, Vuğa. (512)
- KUPUJEM zlato po najnižjih cenah. Via Car-pison 6, Vuğa. (513)
- POSTELJO IN HRANO se odda poštenemu mladeniču. Naslov pri upravnistvu. (514)
- PERICO zmožno sprejme takoj pralnica ulica Battisti 20, prilijče. (515)
- VELIK PLES danes pri Sv. Jakobu, ul. Indus-trija 8. Vabimo k obilni udeležbi in opo-zarjam, da se bode od danes naprej vršil vsako nedeljo in praznik. (516)
- STANOVANJE s hrano se da v najem pošte-nemu mladeniču. Campo S. Giacomo 19, II. 517
- KOZARKE iz finega kristala od 1/2 l prodam. Settefontane 23, zaloğa vina. (500)
- LEPA meblirana soba se odda gospodu. Via Coroneo 3 vrata 21, od 11 do 1 pop. (520)
- MOSKE in ženske obleke ter ženske bluze se prodajo. Via Coroneo 13 II., vrata 8. (519)
- UCITELJ poučuje otroke. Cene prav zmern-e. Via Mazzini (ex Nuova) 46 II. desna. (518)
- ZELO MOČNA ZAVAROVALNA DRUŽBA proti požaru in nezgodam išče agenta za Postojno, Tolmin in Idrijo. — Ponudbe pod »Zavarovanje« na uprav. Edinosti. (521)

BIL je vkraden med Trstom in Opčinami iz avtomobila zaboj moških klobukov z znam-ko Cvenkel. Kdor kaj ve, je naprosen, da to naznani orožnikom na Opčinah. (507)

SPREJMEM takoj izurjenega mlinarja, ki bi bil večje tudi nekoliko mizarstva. Ponudbe z navedbo plače na Hinko Grabrijan, Vi-pava. (506)

45 mladih ovac z jagujeti, prodaja takoj, Be-nigar Alojz, Trnovo 34 pri Il. Bistrici. (506)

STAVBENO gradivo, kakor: opeke, korci, les in tlak od lope velike 16x16 m je na prodaj v Trebčah šte. 50. (503)

POSTENA mladeniča dobita takoj sobo z dvema posteljama. Naslov pri upravnistvu. (504)

TRGOVSKEGA vajenca od 14—15 let in iz-učeno trgovko iščem za na deželo. Naslov pri upravnistvu. (509)

BOLJSEMU gospodu se odda soba s hrano. Naslov pri upravnistvu. (508)

HISA s šestimi prostori in zemljiščem je na prodaj. Scala santa 244. (499)

KUPIM gozd, vsakega obsega. Ponudbe pod »Velik« na upravništvo. (501)

SEDLA (bašte), približno 100, prodam po nizki ceni. Settefontane 23. Zaloğa vina. (502)

POZOR! Srebrne krome po najnižjih cenah plačuje edini grosist Belclli Vito, via Madonna 10, I. 389

STEDILNIKE za vžidanje, vsake velikosti, solidno domače delo. Izdeluje in po dogovoru tudi po-stavlja. Izdelovalnica štedilnikov, Kranjec Lu-dovik, Trnovo pri Il. Bistrici. 381

ZGANJE na drčno in debelo, posebno pristen silivoc, dobite v žganjarni, ulica Trento 18. Fran Szollik, lastnik. 33

ZGANJARNO v ulici Medja št. 22, kjer se dobi vsakovrstno pristno žganje in razni likerji po zmernih cenah, priporoča lastnica Marija Szollik. 34

ZLATO in srebrne krome plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 25

KROJACNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

FOTOGRAF ANTON JERKIC, FRST, ulica Roma (poštna ulica) 24, Gorica, Corso Verdi (vrtna ulica) št. 36 priporoča se svojim sorojakom. (35)

SOBO išče mladenič. Ponudbe pod »Mlade-nič« na upravništvo. (490)

KOLO možko in žensko v dobrem stanju in čevljarški stroj se prod. Ruggero Manna 3, prtilijče. (480)

NAZANJAM cenj občinstvu, da sem pre-velj gostilno »Lavoratore« v ulici Sette-fontane št. 1. Točijo se prvovrstna istrska in vipavska vina. Za obilen obisk se pri-poroča udani Alojzij Vouk. (492)

NAZANJAM slavnemu občinstvu, da sem poleg delavnice odprla tudi salon za izgotovitev zim-ske obleke in letne plašče ter raznovrstne ob-leke. Priporočam se za obilen obisk. A. Mer-molo Rieger, ulica Commerciale 3. 586

OMARE, postelje, vzmeti, žimnice, omarice, divan in drugo prodam tudi posamezno. Na-slov Campo Belvedere 1, prodaja časopisov. (489)

UCENEC s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. F. Verbič & C.o Il. Bi-strica. (486)

Soba z dvema posteljama se odda najraje ženskama. Naslov pri upravnistvu. (481)

KNJIGOVODJA zmožen slovenskega, nem-skega in italijanskega jezika išče službe. Po-nudbe pod »Agilena« na upravništvo. (476)

50 LETNA SIROTA iz dobre družine, pridna oskrbnica, ki poseduje veliko meblirano sta-novanje v sredini mesta, bi se rada poročila s poštenim in zdravim moškim, s stalno službo, približno iste starosti. Anonimna pisma se ne sprejemajo. Resne ponudbe pod »Medsebojna ljubezen« na upravništvo. (458)

HARMONIKE, 12 basov, Pionerjev zistem, prodam. Pasquale Revoltella 9, Cevljari. 459

Gentili & Križmančič. Trst — Via Mazzini šte. 40 — Trst. Velika skladišča manifakturnega blaga. Velika izbira biaga za moške in ženske obleke. Oprava za neveste. Drobnarije. Na debelo (28) Na drobno

Nekaj zgodovine idrijskega rudnika

L. 1696. se v več pismih omenja, da dohajajo tuji sumljivi ljudje v Idrijo pod pretvezo, da bodo kupili čipke. Dr-že se tu dva ali tri dni in nagovarjajo rudarje k nezvestobi, jih napeljujejo k tatvini in skrivoma, največ po noči od-našajo rudo. Tedaj prepove rudniško vodstvo, prenočevati take ljudi brez nje-gove vednosti. Prepoved pa je malo za-šlela. Kupčija z rudo in srebrom je cve-tela naprej.

L. 1708. sta bila rudarja Janez Kos in Andrej Jazbec ter neki tujec Andrej Peternel radi tatvine kaznovani. Jakob Likar pa je bil obsojen na 75 gl. globe, ker je kupoval od rudarjev rudo.

L. 1713. so zaprli iz enakega vzroka Jakoba Čuka, ki je pa iz grajskega za-pora ušel.

L. 1719. je Jež ukradel eden in pol fun-ta živega srebra. Mož je bil 70 let star in dunajska dvorna kamora ga je obso-dila, da je moral na očitnem prostoru razcepiti 3 sežnje drv prav na drobno in med delom ineti ukradeno blago na vratu privezано.

L. 18. marca 1729. je prišel iz Tominskega v Idrijo Matija Koren. Popraševal je pri rudarjih radi srebra. Naznanili so ga in

zaprli. Pri zaslišanju je izpovedal sod-niku, da neka Marina Melhiorca v Šeb-reljah kupčuje s srebrom. Poizvedovali so za njo in dognali, da je zbežala na Koroško. Koren je pa tudi 30. marca iz zapora pobegnil. Pustili so vso zadevo do božiča, češ za praznike gre vsak rad domov in v devetih mesecih se stvar po-zabi. V božični noči so res Melhiorco izsledili in zaprli. Našli so jo na njenem domu. Priznala je, da ji je rudarjev sin Andrej Kavčič nosil rudo v Šebrelje. Ta-ko so zaprli tudi Kavčiča. Sedaj so pa zgignili iz Idrije rudarji Matija Kagnus, Valentin Perkovek in Janez Kavčič s sinovoma Gašperjem in Antonom. Ta dva so kmalu vneli. Oba sta priznala, da sta prodajala Melhiorci 2 leti srebro, že-lezo in drugo. Melhiorca pa je rudo raz-pečavala v Št. Viško goro. Trdila pa je, da ona ni imela kaj dobička. Le razlika med nemško in italijansko — welsche — tehnično je bila njena. Zelezo je pa od nje kupoval neki kovač blizu Tol-mina. Ko je pa nekoč ravno obdeloval ukradeno železo, odrgala se je s hriba skala, predrla streho kovačnice in de-lavca tako močno poškodovala, da je na ranah umrl.

Vseh ubeglih rudarjev pa le niso mo-gli izslediti. Eden ubežnikov je pa več-

krat prišel skrivaj v Idrijo po srebro ter žugal s požigom in umorom, če ga na-znanijo. Napravil je s tem veliko strahu. Zato so dobile sodnije daleč naokoli u-kaz, naj poizvedujejo po zločincu. Na jesen 1731. so jih res prijeli v Grečici pri Radoljici. Melhiorca je 1730. iz zapora ušla, a se čez nekaj mesecev sama zo-pet javila oblastvu.

6. septembra 1747. se naša direkcija pritožuje kar v Gradec čez župnika Bu-ratellija v Spodnji Idriji. Tam je po-sebno veliko sumljivih ljudi. Tri ali štiri družine stanujejo pri nekem kmetu, ki še sam zase nima dovolj prostora in še svojo družino le s težavo preživi. Obde-lujejo sicer za silo polje, žgo kamenje, delajo apno, prodajajo različne kontre-bante, beračijo na okrog, toda le malo-kateri zna zares kako ročno delo. Ti ljud-je so velika nadloga za poštene ljudi. In župnik Buratelli daja tej svojati potu-ho. Poroča kar hlapce in dekle, ne da bi prej poizvedel, bosta li zamogla pre-živiti svojo družino. Patriarh naj žup-nike okrega in trdo prime, da tako ob-našanje preneha. Ali naj ga pa odstav-lj in pošlje v kak samostan.

10. aprila 1660. se iz Dunaja naroča, naj se strogo pazi, da erarični gozdi ne bodo škode trpeli. V gozdih se pasejo

koze in živina, v gozdih se žge ruda in dela škoda sploh na vse mogoče načine. Naj se ljudem 3krat raz to leco oznani in kazen napove. Ali se to ni storilo ve-doma ali pozabilo, ni znano, le to je dej-stvo, da so se takrat tavine še bolj po-množevale. Pozneje so z Dunaja ukazali, naj se ljudje vsake kvatre raz leco posvarijo pred tavino.

30. aprila 1728. se župniku Uršiču v Spodnji Idriji zagrozi, zakaj svojih ljudi ne opozori na tavine. Poslali so mu celo v slovenskem jeziku spisan razglas, a župnik ni nič kaj rad sprejemal ukazov, tudi zvirnega odloka ni hotel vrniti, češ da ga je poslal kot prilogo k neki pri-tožbi v Ljubljano. Iz tega sklepamo, da so bili gospodje le preveč sitni, kajti ta-krat ni nihče smatral za greh, pasti ko-ze in živino po eraričnem svetu.

V. L. 1750. sta bila dva rudarja, Boštjan Stajer in Andrej Šerovic, radi tatvine izročena vojaštvu. Tovarš Matija Sedej pa je bil oženjen in zato je dobil drugo kazen. Pri zunanem delu je moral de-lati dve leti v kovanju in železje. Stajerja pa vojaška gosposka ni hotela sprejeti, zato so ga izgnali iz Idrije.

18. maja 1767. so Josipa Bajca zasačili

HISA s tremi sobami, kuhinjo, moderno ure-šenim hlevom za 7 glav živine, svinjnikom, šmriba za orodje, lastnim vodovodom, vr-tom in lepim razgledom, se prodaja pri vrde-ski postaji. Zraven so travniki in pašniki za prehrano 4 glav živine. Naslov pri uprav-nistvu. 456

ISCENJENI dijaka (realca) v Trstu za podučevanje risanja in gosli. Ponudbe pod »Dušan«. (479)

LEKARNA IN KEMIČNI LABORATORIJ V SEZANI Ribje olje prve vrste, kemično pre-izkušeno. — Sirup R. za šibke in malokrvne otroke. — Kroglice B. za malokrvne ženske. — Švedske kapijice. — Mazilo za garje, (spe-cijalitet). — Praška mast. — Tinktura in obliž za kurja česna. — Fluid za živino. — Sestavljen mlečniokisli Kreosolov sirup, pri-pravljen po posebnem receptu, preizkušeno zdravilo za pljučne bolezni in katar di-hala. — Vsakovrstna zdravila in specialiji-teta za ljudi in živino vedno v zalogi. — Poštne pošiljatve. 466

ABITURIJENT, z gimnazijskim zrelostnim spričevalom, želi takoj vstopiti v primerno službo. Naslov pri upravnistvu. 464

POUK: Angleškega, francoskega, italijanskega, jugoslovenskega, nemškega jezika, slovnica, konverzacija, korespondenca, stenografija; trimesični tečaj za odradste; posebni tečaj in ponavljanje za deco. Prestavljanje. Via Boccaccio 3, vrata 14. 451

BRINJEVEC jamčeno naraven, v poljubni množini, se dobi po zmerni ceni pri Fr. De-kleva, Slavina p. Prestranek. 34

KUHINJSKO in sobno pohištvo prodaja mizar Via Torquato Tasso, vogal Via Udine 28. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela poprave.

HOTEL

z restavracijo in kavarno, 60 moderno opremljenih sob za tučje, v bližini ko-lodvora večjega mesta v Sloveniji, se prodaja. — Posredovalci izključeni. — Samo pismene ponudbe pod »Veliki obrat« na Anončni zavod Drago Be-seljak, Ljubljana.

Veliko posestvo, hotel,

staro upeljana znana gostilna, tvornica so-dovke, žganjekuha, velike kleti, hlevi in skla-dišča z vsem inventarjem, pripravno za vsako podjetje, na glavni prometni točki provin-ci-jalnega mesta, se radi družinskih razmet prodaja. — Vprašanja na Lackner, Črnomelj, 271 Slovenija, Jugoslavija.

Občno-gospodarsko društvo v Nabrežini

vnključena zadruga z omejeno zavezo

VABILO

rednemu občnemu zboru

ki se bo vršil v nedeljo, dne 10. aprila ob 15. uri v društveni krčmi v Nabrežini po sledečem DNEVNEM REDU:

1. Polaga letnega računa za leto 1920.
2. Poročilo pregledovalcev računov.
3. Odobritev letnega računa za leto 1920, sklepanje o povišanju kupčjskih deležev ter razdelitev čistega dobička.
4. Volitev treh pregledovalcev računov za leto 1920.
5. Raznoterostii.

K obilni udeležbi vabi NAČELNIŠTVO. 276

Nekaj o idrijski socialistični - komunistični organizaciji. Idrijska socialistično - komunistična organizacija ima neštete zasluge za idrijsko delavstvo. Steje že čez 800 članov. Imenujem jo socialistično - komunistično, ker najde v njenem imenu zastopana vsa socialna naziranja: socialiste, reformiste, komuniste, liberalce in tudi katoliške delavce, ki so bili prisiljeni, da se vpisajo. Krasnica mešanica v naziranju, še krasnejša pa v delu, s katerim se ponaša ta najmočnejša idrijska organizacija.

Preden poudarim nekatere velike zasluge idrijskih socialistov za tukajšnje delavstvo, je potrebno omeniti, da je bila uprava idrijskih rudarjev, preden so popravili socialisti, zelo komunistična - tako komunistična kot morda ne bo nikoli več. Delavec je sozazerno s številom svojih družinskih članov dobival brezplačno žito in drva.

To je bilo urejeno povsem v socialnem duhu in treba je bilo le izboljševanja v tej smeri. Avstrijsko ministrstvo za javna dela pa je ukazalo predstojniku Billeku, naj na vsak način opehari idrijsko delavstvo za to dobro. In neki takratni socialistični voditelj je bil takoj pripravljen, napraviti Billeku to uslugo. Prepričal je delavce toliko čez, da so se niso sami zahtevali, naj se jim odvzame pravica do drv in žita in se jim zato zvišna dnina. Pozneje so dali za vojno posojilo vsa provizijska sklada bratovske skladišnice. V zadnjem času so izposlovali od it. vlade zvišanje dnine za 5 L, zato pa so dovolili, da se jim aprovizacija zvišuje kakor raste draginja.

Zelja po novih uspehih jih je prignala k sestanku 18. t. m. Na tem sestanku je slo za to; Idrijski rudnik plačuje organista, cerkovnika in daje malenkostno nagrado cerkvenim pevkam. Ker pa je to za idrijski rudnik velikanska breme, za moderno dobo velika sramota in za socialno in ekonomsko povzdigo delavstva velika ovira, so na tem sestanku zahtevali komunistični zborovalci, da se to kratkoma odpravi. Godina jim je dopovedal, da se mora to zgoditi. Človek ne ve, ali bi take težnje smatrali za otročje ali za zlobne. Smilili pa bi se nam komunisti, če bi se jim bila njihova nakana posrečila, saj potem skoraj ne bi imeli ničesar več, nad čemer bi lahko izkazovali svoje veliko socialno razumevanje. V kakšnem soglasju tovariš, je to Vaše početje z naukom socialističnega Ferrarija, ki pravi v svoji knjigi: »Socializem in moderna veda«, da je prva zahteva uspešnega razrednega boja ta, da vsak razred brani in brani svoje priporočene pravice in si skuša priboriti vedno novih.

Spametujte se in ne bodite že naprej grobokopi svojih lastnih pravic. Idr. delavec.

Književnost in umetnost

»Jadranka«. Izšla je nova številka »Jadranka«, našega edinega ženskega lista na Primorskem. Pred dvajsetimi leti je v Trstu izhajal ženski list »Slovenka«, lep list, ki so ga urejevala tržaške Slovenke. Sotrudniki so bili izvrstne moči - kakor: Zofka Kveder, Ivan Cankar, Abdušit, Anton Medved, Vida, Oton Zupančič, Ivo Sorli, Canlg, Ivanka in Danica, Marica, Kristina in Zamejski. List je obsegal mesečno povprečno nad 20 naših strani. Seveda »Slovenka« nadkriljuje »Jadranko«; umevno je to. V razliko s »Slovenko« so sotrudniki »Jadranka« same ženske in sicer Primorke (razen ene).

Dodatek k »solzavemu rodoljubju« naše sedanosti:

»Jadranka« ne zasleduje literarnih biserov, to je že nešteto krat navedla. »Jadranka« naj bo ognjišče, ob katerem bi se shajali vsi ženski člani naše primorske družine in naj bo spomenik, ki naj pokaže sedesom, da smo, da res živimo. Smo zrel, zaveden narod in ne narod, ki ga »vodi le par političnih hujskačev«, narod s treznimi ženami. Teža dejstva ne umejo našekrvni moški nasprotovati, ki se znajo samo še širokoustiti, čitati slovenske liste in se morda oglašati pri debatah. Sicer je pa to za nas bolj pestranskega pomena, žalosti nas le dejstvo, bridko spoznanje, da naše ženstvo spi, spi trden spanec. Vzdrami se, Slovenka Veda, da, kar storiš za »Jadranko«, storiš za narod svoj! Posnemaj tuje-rodkinje! Občuduj njihovo gorečnost za svojo srečno domovino. Ti pa križaj roke ob nesreči svoje matere? Ničesar ne moreš storiti? Najmanj, kar moreš, je to, da list širiš, da list braniš ter braniš ob enem čast slovenske žene. Samo nespametni pljuje v lastno sklado. Ti pa, ki si poklicana, ki ti je Bog dal razum in čut za umetnost, - in teh vas je slovenska Primorska polna - ti prihihi »Jadranko« ob stran, da se dvigne do one višine, ki jo zamore doseči. - Marija Černe.

Gledališka družba s igralcem Tempesti igra te dni v Gorici moderne drame, med drugim tudi dela od D'Annunzia in Sem Benellija.

Književne novosti. V teku enega meseca bodo izšle v Gorici za naša podeželska društva »Endejanke«, resne in šaljive igre, pripravne za male odre. - Poleg tega izide tudi antologija našega mladinskega pesništva »Maleki in Palčki«, ki jo je priredil France Bevk. - Isti pripravljata tudi zbirko igrice za šolske odre, ki pri??? v najkrajšem času.

Ivan Zorec: Pomeniki. Izšlo v Samozaložbi. Ljubljana 1921. Dobi se pri Slovenski Matici

je odločila, naj ostane pri prisojeni kazni, kajti močno bo vplivalo na rudarje, ko bodo vsaki dan videli tovariša radi prestopka na javnem prostoru v verigah opravljati težka dela.

12. aprila 1776. so pri reviziji bratovske skladišnice prišli na goljufo. Kašpar Moser, blagajnik, je priznal, da so 3 stranke poplačale posojila in obresti, kar je zase obdržal. Skoda znaša 2000 gl. Takoj so ga vklenili in odpeljali v zapor. Vse njegovo premoženje: hiša, vrt, oprava se pa vpíše na korist bratovske skladišnice. Paznika Josipa Serovic imenujejo uradnikom bratovske skladišnice, akrdvorna kamora 26. aprila 1776. odobri in obenem izreče grajo vodstvu, ker premalo pazi na delovanje blagajnikovo ter ne pregleduje redno blagajne.

VI.

Najhujše in na delo so kradli leta 1778-1779. 25. marca 1778. so vlomili sredi mesta grajsko srambo in odnesli 3 stote srebra. Zelezno ovržje so izrdli. Najutro so dobili 2 dolga žeblija, ki so ju rabili pri zabojih v grajskem vrtu. Sled z tatovi je vodila na Tolminko. Pri Plužnjah so dohitieli 3 brate Zajc. Ko so se pa nasledovalci bližali hiši, sta zbežala Janez in Jurij Zajc v gozd, tretji pa jo

in v vseh knjižarnah. - Pisatelj Zorec je zbral v tej knjigi 7 novel, ki so bile že deloma priložene v »Ljubljanskem Zvonu«; pisatelj je znan kot prijeten pripovednik, ima krepek slog ter je zadnje čase zelo plodovit. Zbirka, ki ima 138 strani, stane vez. 10 dinarjev.

Ivan Albrecht: Malenkosti. Narodna knjižnica spnoci 28-29. Ljubljana 1920. Izdala in založila Zvezna tiskarna. 122 strani obsegajoča knjižica prinaša pet črtic izpod peresa znanega pesnika »Slutenj« in »Mlade grede«.

Izšla je brošura inž. Licar-ja »Nekaj podatkov za upostavitve hlevov na Goriskem« kot navodilo živinorejcem, kako naj si uredijo svoje po vojni poškodovane hleve. Po raznih kmetijskih časopisih pred vojno je bila sicer ta snov obdelana v poseidnih člankih, a enotnega dela še nismo dobili do sedaj v naši literaturi kmetijstva. S to brošurico je izpolnjena velika vrzel praktičnih navodil za vojne poškodovance na deželi. Enakega pomena je tudi za vse zidarske mojstre in zidarje na deželi, ki najdejo v njej strokovna navodila za svoj poklic, posebno še, ker je opremljena z različnimi risbami, ki bodo zidarju in kmetovalcu dobro došle. Priporočamo torej brošuro vsem gospodarskim društvom, združenim mlekarjem, zidarskim združenjem kakor tudi poedinim zidarjem in živinorejcem, posebno v po vojni poškodovanih krajih, da jo naroče za svoje člane. Prodaja se v Knjižarni K. T. D. Gorica Montova hiša po L 350, več izvodov pa s primernim popustom. Po pošti se pošilja le proti predplačilu.

IVAN BALOH:
Moje večerne misli
Na gladkem parketu je že mnogi padel, ker je gledal kvišku na njem; na strmi, težki poti pa ne, ker je gledal nizdolj.
Zvezda je kot ljubezen. Se prikaže, zasveti, se utrne in ugasne.

Ob robu groba prava ljubezen še ne usahne, ampak raste in cvete in sad rodi za daljno večnost.
Kdor ima staro žensko, ki je gluha, v svojih hiši, naj bo za ta njen dar hvalježen.

Tisti, ki so najbolj milo zdihovali, kako sladko je umreti za domovino, so se v strelskih jarkih najbolj globoko poskrili.

Grd in oduren obraz je včasih lupina, v kateri se skriva najlepši in najslajši sad.

Razorana njiva, v katero vsejemo seme, je kot mlada duša, v katero vcepimo nauke, ki čakajo, da dozoriijo.

Veliko več je talentov, kot govornikov. Oba skupaj združena sta redka.

Z brisalko si po temni noči obriše svoj obraz mnogi, da si zakrije svojo črno dušo pred belim solnčnim dnevom.

Kadar je smeh glasan, je znamenje odkritega veselja, kadar je pritažen, na pol izražen, ima za seboj skrito ali bridkot ali nevoščljivost.

Veliki težki peči je treba mnogo kuriva, da se ogreje, še več flegmatičnemu značaju.

Živila aprovizacijske komisije
za teden od 3. do 9. aprila 1921.

Na odmerek:
Testenine: 30 dkg po 2'80 lir kg;
Korzuna moka: 40 dkg po 1'20 lir kg;
Riž: 50 dkg po 2'20 lir kg;
Češki sladkor v kockah: 40 dkg po 9.— lir kg.

Poscstniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupa sladkorja.

Moka namesto kruha. Kdor želi mesto kruha, ki se prodaja po 1'60 liro kg, moko (sesjano na 80%, porcija 190 gr) lahko zahteva pri pristojnem uradu v ul. della Valle št. 3, da se mu zamenja krušna izkaznica v izkaznico za moko. Izkaznica za moko bo veljavna šele 1. maja 1921. Cena porcije moke je 30 cent. Prosnje za izmenjavo izkaznic se morajo vložiti najkasneje do 20. aprila.

Zatožencev je bilo mnogo. Glavni so bili:
1) Josip Ambrožič, po domače »Zagar«, rojen v Davčah v skofjeloškem sodnijskem okraju. Bil je tkalec, star blizo 60 let, druga njegova žena je bila Marjeta, s katero je imel edno leto staro sina Blaža, s prvo pa je imel 5 otrok: Jero, Marijo, Heleno, Pavla in Nikolaja. Ambrožič je bil že prej v Tolminu obsojen radi enake tatvine na 5 let zapore. Presedel je vso dobo v karlovški trdnjavi.

2) Tomaž Bonča, rojen v Idriji, hišnik in rudar vdovec. Imel je 2 otroka, Gregorja in Rozino. Radi prodaje rude je že bil eno leto zaprt.

3) Luka Beziak, star 34 let, rojen v Masorah, a stanujoč sedaj na Vrhcovju pri Janezu Kafolu. Oženjen je bil z Elizabeto Jereb, s katero je imel ednoletno hčer Marijo. Temu je Bonča donasal rudo, on pa jo preskrbel, da je prišla do Ambrožiča.

4) Anton Pivk, star 43 let, rojen Idriji, rudar in hišnik. Njegov oče je bil »schachtmeister«. Imel je 5 otrok: Gasperja, Valentina, Dominika, Matija in Jero. Oče njegove žene je bil Tomaž Pirh.

(Dalje prihodnjt.)

Gospodarstvo.

Zveplo superventilirano in galico razdeljuje Tržaška kmetijska družba, Via Fabio Filzi 10. Kmetijska in vrtnarska gospod. zadruga v Trstu ul. Raffineria 7 naznanja, da se bodo vsi občni zbori vršili 8 dni pozneje, ker nam delajo oblastva ovire.

Pogajanja za trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Nemčijo. Iz Belgrada poročajo, da se bodo pogajanja za trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Nemčijo, katere so se pred kratkim po več kot dvomesečnih razpravah prekinila, v doglednem času najbrže zopet pričela. Pravijo, da so se takrat pogajanja prekinila vsled francoskega vpliva. Večina belgrajskih listov poudarja, da je trgovska pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo neobhodno potrebna, ker je neurejeno razmerje gospodarsko nevzdržljivo.

Naredba o ribolovu v Jugoslaviji. Iz Belgrada pišejo: Komisija, ki izdeluje naredbo o ribolovu, je izročila načrt ministru za poljedelstvo, da ga odobri. Ta naredba uktna vse fevdalne pravice na ribolov. Manjša jezera bodo smele odale izkoriščevalci občine, v katerih leže ta jezera. Majhne reke in potoki pa se prepuste v izkoriščanje lastnikom. Občine ob morju lahko prosto ribarijo eno miljo od obale, dočim ostalo morje pripade državi.

Spojitev jugoslovenskih in ogrskih lesnih družb. Družba za izkoriščanje gozdov v Zagrebu je ustanovila skupno z budimpeštansko delniško družbo za izkoriščanje gozdov ter budimpeštansko lesno delniško družbo švicarsko delniško družbo. Pri novem podjetju je soudeleženi tudi avstrijski kapital.

Poletna razstava v Bratislavi. V Bratislavi na Slovaškem so pričeli s pripravami za velik semeni, ki se bo vršil v mesecu avgustu 1921. in bo trajal od 6. do 15. avgusta. To bo prvič, da pokaže Slovaška svojim provincam-sestram in inozemstvu svoje naravno bogastvo na mineralih, svojo industrijo in narodno umetnost. Kako izredno važnost pripisujejo gospodarski činitelji Bratislavskemu semnju, je razvidno že iz tega, da je obljubila češkoslovaška vlada temu podjetju izdatno pomoč in so mu stopili na čelo občina Bratislava, Bratislavska trgovska in obrtna zbornica ter združenje slovaških industrialcev. Češkoslovaška železniška uprava je dovolila razstavnikom 50% popust-pri pristojbinah za prevažanje blaga in obiskovalcem semnja 50% popust pri vozni cenf. Obiskovalcem bo dana pri tej priliki možnost, da si ogledajo tudi znamenita slovaška kopalnišča in zdravilišča ter slikovito tatrsko gorovje. Tudi je češkoslovaška vlada zagotovila ravnateljstvu razstave, da bo ob pravem času izdala navodila za olajšavo potnih ter izvoznih in uvoznih dovoljenj. Podrobna informacije daja urad Vzhodnega semnja, ki ima svoj sedež v palači Trgovnega zbornice v Bratislavi.

Češkoslovaški tranzit čez Trst. Od 1. januarja t. l. do 15. marca t. l. se je izvozilo čez Trst 667 vagonov češkoslovaškega blaga. Med temi 667 vagoni je bilo 224 vagonov sladkorja. Uvozilo se pa je v istem času čez Trst na Češkoslovaško 663 vagonov blaga, zlasti tobaka (253 vagonov) in bombaža (156 vagonov).

Gospodarska politika Rusije. Anglija je sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo in s tem priznala rusko sovjetsko republiko. Ta dogodek je imel velik odmev ravnatoko zunaj Rusije kakor v Rusiji sami. Po zgledu Anglije se ravnajo sedaj vse velike in manjše države, ki kar hite, da čim prej obnovijo z Rusijo trgovske stike. S tem stopa zopet eden največjih političnih in gospodarskih činiteljev na svetovno pozornost. Pomisliti moramo, da Steje Rusija 22 milijonov km² z ogromnim, še neizčrpanim bogastvom in da je glavna ovira k zopetni vzpostavit svetovnega gospodarstva ravnogospodarski polom Rusije. To je spoznal svet in to je bil eden glavnih vzrokov, da se je pričela Amerika zopet mešavati v evropske zadeve.

V notranjosti Rusije je ta dogodek naletel na velik odpor čistih komunistov, ki očitajo Leninu, da je izdal komunistični program. »Pravda«, uradno glasilo sovjetske vlade, se pa postavlja na stališče, da je vojna končana in da je čas, da se misli na gospodarsko obnovitev države. Koncesije v arhangelskih gozdovih ameriškim družbam ni nikak atentat na komunistični program, ker je sovjetska vlada dovolj močna, da se obrani izkoriščanja tujega kapitala. Na splošno se je gospodarsko stanje Rusije v letu 1920 znatno zboljšalo. Iz vsega tega je razvidno, da se je postavila sovjetska vlada na popolnoma praktično stališče in pričela resno misliti na gospodarsko obnovo Rusije.

Trgovska pogodba med Rusijo in Avstrijo bo baje v doglednem času gotova stvar. Kakor doznamo, namerava avstrijsko zvezno ministrstvo za vnjanje zadeve v najkrajšem času pričeti pogajanja z Rusko sovjetsko republiko za sklenitev trgovske pogodbe.

Končno razveljavljenje pogodbe za izkoriščanje Steinbeissovih gozdov. Jugoslovenski min. svet je sklenil razveljati pogodbo, ki jo je sklenil Oscar von Körner glede izkoriščanja obsežnih Steinbeissovih gozdov v Bosni. Kakor je znano, so se protij tej pogodbi opetovano vložili ugovori. Sedaj je ta pogodba končno razveljavljena.

Švicarski tečaji
ZENEVA, 1. Lira 23'475, marka 9'20, avstr. krona 1'49, angl. funt 22'61, fr. frank 40'30, dolar 5'755.

ZA NARODNI OBRAMBNI SKLAD
V Trstu nabrali: Vekoslav Domžalec L 500; Mladina pri Sv. Jakobu V. izkaz L 50; Sužnji rodoljubi L 125; Družina S. L 25. - V Nabrežini, Sempolaju in Mavhinjah nabrali L 333; V Trziču daruje Marija F. L 10; Iz Lošinja poslal Milan L 40; V Avberju nabrali v počestje spomina pok. Leop. Turka L 150; Družina T. v Gradnjah daruje L 50; Jostip Bratož L 100. - Skupni izkaz do danes Lir 21'383.

DAROVI

Za siroti Udovič so darovali po 40 lir: g.a. Ant. Pushnik iz Vipave; po 20 lir: g. Jakob Perhavec (mlajši); po 10 lir: rodbina Strgarjeva, g. Anton Breščak iz Gorice (že objavljeno); po 5 lir: prijateljica gđc. Jožice iz pošte; po 1 liro: g.a. Brana. - Nadalje so darovali gđc. N. N. 1 čevlje, 2 bluzi, 1 predpasnik, 2 srajci, 1 hlače, 2 »kitelci«. Do današnjega dne znaša nabrana svota 610 lir. Od te svote so prejele sirote 16. m. m. 30 lir za tek. mesec. Ostala svota 580 lir je vložena v »Trgovski obrtni zdruzi«. Sirote se najtopleje zahvaljujejo vsem darovalcem. Bog povrni stotero!

G.a. Kosovel v počestčenje Milke Paper 15 lir. G.a. Kocmur Amalija 20 lir (že objavljeno).

Za otroški vrtec pri Sv. Ivanu. Tobija Abelleskul L 4'—; g.čna E. P. L 10'— (Denar hrant blagajničarka).

Za Ciril - Metodovo družbo darujejo Badičani pod geslom »Iz naroda za narod« Lir 35'—; S. R. L 10'— (Denar hrani upravništvo.)

Za Zensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda daruje Mimi Muhova L 21'— iz veselja, da ni bilo zahvalnice. (Denar hrani upravništvo.)

Za dijaka J. G. daruje g.a. Resova v imenu učiteljice iz Doline in Boljunca L 10'—.

KRONE

plača vedno par cent. več nego vsak drugi - kupec, ednotno - Alojzij Povh, trgovina Piazza Garibaldi št. 3, tel. 8-29 (prej trg Barriera) (14)

Prvovrstno fevdalno posestvo

z veliko, odlično arajščino v slogu »Renaissance« z angleškimi parkom z lepimi, velikimi gospodarskimi posopji se proda z vsemi mnogostevilnimi, živimi in mrtvimi premičninami. - To, na daleč okoli najlepše posestvo, ki se uporabi tudi lahko za sanatorij, leži v Savinjski dolini in meri 110 oralov. - Najnižja cena 1 in pol milijona dinarjev. - Resne ponudbe pod »FIRST CLASS« poštnotležeče Celje, Slovenija. - 274

Odgovori se še le od 10. IV. 1921.

Grajsčinsko posestvo z moderno lesno industrijo.

Velik krasen gradič z vsemi udobnostmi opremljen, gospodarsko poslojpe, 126 oralov, velik mrtev in živ fundus instruktur, dalje popolnoma opremljena tovarna za izdelovanje lesa, obrtnija pohištva z bogatim inventarjem modernih strojev in orodja, električna razsvetljava in konečno še opekarna. - Vse tu navedeno se proda radi družinskih razmer Najnižja cena 1 in pol milijona dinarjev. - Resni ponudniki naj izvolijo nasloviti tozadevne dopise pod »Najboljša naložba kapitala« poštnotležeče Celje.

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina. Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske. - Blago za suknje, zamet, barbant, svilu, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po zaizkuših konkurenčnih cenah.

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarsko obrt spadajoči predmeti
ulica Udine št. 49 (prej Belvedere)
Priporoča se **F. CINK**

Na prodaj v Sloveniji:

Lepo vinogradsko posestvo, 32 oralov blizu Maribora in Brežice 17 in 27 oralov. Kmetijska posestva 17, 24, 32, 36 oralov, veleposestva v savinjski dolini 64-300 oralov. Mlin, žaga, stiskalnica za olje na vodno in parno moč, 2 hiši in 5 oralov pri Ptuj. Mlin in pekarna, stalna vodomoč pri Pragerskem. Velika vodna moč z mizarsko tovarno, mlin, žaga, restavracija, gozd, stroji. Vodna moč 30 HP. Tovarna, hiša, gostilna, poslojpe in zemlja pri Ptuj 350.000 K. Lepe vile, hiše, trgovine in gostilne, tovarne in hotel na Koroskem. - Karol Breznik, Celje Dolgopolje, ul. 3.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani. Podružnice: Celje, Borovlje, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor Ptuj. Delniška glavnica K 50.000.000. Rezerva K 45.000.000. Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. - Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3% obrestovanju na žiro-račune proti 3% obrestovanju za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice. Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

Zaloga

vsakovrstnega stavbnega materijala, lesa in drv za kurjavo

FONDA & PAHOR

Škedenj pri pokopališču. Priporočata se cenjenemu občinstvu, posebno pa onemu iz bližnje Istre.

Povečanja

od 10 L naprej samo v FotoGRAFIČNEM ZAVODU DAGUERRE Corso Vittorio Emanuele št. 39

JAVEN PLES na prostem

se vrši v Divači, v nedeljo, dne 3. aprila t. l. pri gostilni g. Ivana Obersnela. Prireditelj vabijo k obilni udeležbi. 268

PFaff

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški izročil Seldel & Neumann in »Singer« Gast & Gasser. Bogata zaloga vseh potrebnih. Mehanična delavnica za vsako popravilnico. Trst, ul. Campanile 19

Tvrška ALARICO LANTSCHNER

Lastnik UGO de VISINTINI Trst Via Roma 28 (blizu Poste Telefon 198) Delavnica za popravljanje koles. Zaloga mot. koles in potrebnih. - Pnevmatik za kolesa, 31 motorna kolesa in avtomobile. - Zastopstvo koles »STUCCHI«

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV

dežnikov, belih in pisanih, žepnih robcev, možkih nogavic itd. Black London - Giuseppe Cambiuchi Trst, Corso V. E. III. št. 24

— TVRDKA —

DEBIASIO & DOMENIS

Trst, ul. Coroneo 13, tel. 12-34 se priporoča cenj. gg. odjemalcem, trgovcem in gostilničarjem za ugoden nakup

ČEŠKE STEKLENINE

Porcelan, lončevina, cilindri, raznovrstne steklenice, kozarci za vino, plvo in žganje, šipe, raznovrstne svetiljke in drugo kuhinjsko posodo, vse po konkurenčnih cenah. 38

Velika zaloga in tovarna pohištva

A. JUG — Trst
Tovarna ulica sv. Martiri štev. 21 Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. dei Fabbri 10 Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi drugih predmetov. Delo solidno. Cene zmerne.

Trgovsko-obrtna zadruga

v Trstu registrirana zadr. z neomejenim jamstvom Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I. sprejema hranilne vloge od L 1 dalje. Navadne vloge obrestuje po 4 1/2 % večje po dogovoru

Daje posojila

po najugodnejših pogojih na vknjižbe, na osebno poročstvo, na zastave vrednostnih listin. Uradne ure vsak dan izvemši nedelj in praznikov od 8 do 1.